

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24,
31-25, 31-26.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 34-92 in 33-92.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30.— Din,
za inozemstvo 50.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26.

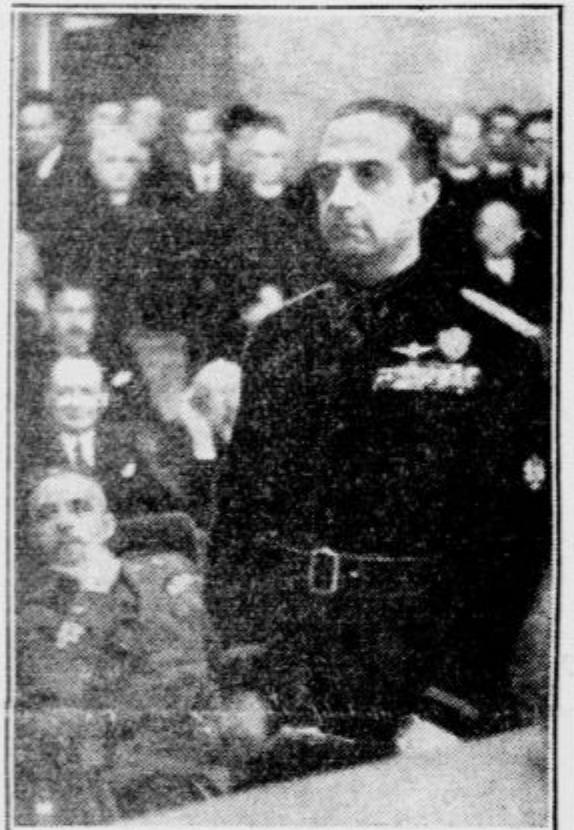
Rokopisi se ne vračajo.

UNICA RAPPRESENTANTE
per le inserzioni dal Regno d'Italia
e dall'estero è
l'Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

Eksc. G. Bottai na obisku pri kulturnih ustanovah

V spremstvu Visokega Komisarja Eksc. Emilija Grazioli si je več-
raj ogledal Narodni muzej, Narodno galerijo in slikarsko razstavo
v Jakopičevem paviljonu

Ljubljana, 24. maja.
Svoj dvodnevni obisk v prestolnici Ljub-
ljanske pokrajine je Minister za Narodno
prosveto Ekscelencija Giuseppe Bottai te-
meljito izrazil, da se čim bolj spozna s
kulturnimi in prosvetnimi razmerami nove
pokrajine. Včerajšnji dan je bil na sporedu
ogled šolskih zavodov, tako ljudskih in
srednjih šol pa tudi visokošolskih fakultet
in zavodov. Že dopoldne si je gospod Mini-
ster, kakor smo že poročali, po obisku na
vseučilišču, ogledal poslopje nove vseučil-
ške knjižnice, nato pa se zavod za stroj-
ništvo v novem poslopju tehniške četrti na
Mirju.

L'Ecc. il Ministro Bottai parla nella
grande sala dell'Università — Eksc.
Minister Bottai govori v zbornici dvor-
nani vseučilišča

Dopoldne ob 16. si je Ekscelencija Mini-
ster Bottai ogledal bežigradske gimnazije.
Sprejel ga je ravnatelj z vsem profesor-
skim zborom in so visokemu gostu razka-
zali vse prostore in zbirke zavoda. Iz beži-
grajske gimnazije se je podal g. Minister
s spremstvom v bežigradske ljudsko in me-
ščansko šolo, kjer si je prav tako temeljito
ogledal učilnice, otroški vrtec, otroško za-
vetišče in šolsko kuhinjo. Zunaj je zbudila
pozornost skupina barak v Gramozni jami,
ki razumljivo ni napravila najboljšega vtis-
la, posebno še, ker je v neposredni bližini
vzgojnega zavoda. Zupan g. dr. Adlešič je
Ministru pojasnil zadevo s temi žalostnimi
ostanki socialnega siromaštva, nakar je
Visoki Komisar Ekscelencija Grazioli obju-
bil, da bo preskrbel potrebne kredite za
odstranitev siromašne naselbine in za zgra-
ditev potrebnih delavskih stanovanj. Gos-
pod Minister si je s svojim spremstvom
včeraj popoldne ogledal tudi tehnično sre-
dnjo šolo, kjer ga je pozdravil profesorski
zbor z ravnateljem dr. Novakom na čelu,
ki je g. Ministru razkazal vso razsežnost
zavoda s številnimi oddelki. G. Minister se
je živo zanimal za razkazati številne učne
pripomočke, modele, stroje itd.

V Narodnem muzeju

Današnji dan je namenil Minister za
narodno prosveto Ekscelencija Giuseppe
Bottai obisku slovenskih kulturnih zavodov.
Ob 9. dopoldne se je pripeljal v
spremstvu Visokega Komisarja Ekscelencija
Emilija Grazioli in načelnika prosvetne-
ga oddelka dr. Lovra Sušnika ter števil-
nega drugega spremstva pred muzejsko
palaco na Bleiweisovi cesti.

Pri vstopu je Ekscelencija ministra po-
zdravil direktor muzeja dr. Josip Mal. Iz-
rekel mu je dobrodošlico v slovenskem je-
ziku in nato v italijanščini nadaljeval po-
zdravni govor:

Ekscelencija, dovolite mi, da Vas vdano
pozdravim ob vstopu v najstarejšo narod-
no ustanovo Ljubljanske pokrajine. Letos
poteče 120. obletnica ustanovitve našega
zavoda in Vaša Ekscelencija je drugi pro-
svetni minister, ki je hotel osebno obiskati
naš muzej in edini, ki je hotel napraviti ta
obisk na lastno pobudo. Posebna čast je
tudi za naš muzej, da lahko pod svojo
streho danes službeno pozdravi Ekscelencija
Visokega Komisarja Ljubljanske pokrajine.
Naš muzej se ne ponaša s univerzalnimi
zbirkami in tudi ni imel nikoli takega na-
mena. Omejil se je na ožjo nalogo, a tudi
bolj utemeljeno, da namreč pokaže, kako
sta se naša rodna zemlja in njeno pre-
bivalstvo razvijala, kako so ljudje živeli in
napredovali, kakšni so bili pogoji razvoja
tal in njihovih proizvodov. Zbirke našega
muzeja obsegajo v smislu tega programa
arheološke, obrtniške predmete, stvari, ki
pričujejo o kulturni zgodovini, etnološke in
mineraloške, geološke, botanične zbirke
ter zbirke kamenin in krajevne favne. Bi-
stveni del muzeja sestavlja specializirana
knjižnica, ki obsega okrog 40.000 knjig in
arhiv s 15.000 snopi. Tudi je nagel obisk
muzeja bo lahko prepričal Vašo Ekscelencijo,

ko, da je ta stavba, ki je bila zgrajena
pred 50 leti, povsem protisna, da bi v njej
lahko razstavili vse obširno gradivo, ki se
je zbiralo celo stoletje, saj so celo raz-
stavne vitrine prava skladišča.

V prepričanju, da je sleherni muzej od-
raz stopnje narodne in pokrajinske kul-
ture, je vodstvo ponovno opozorilo oblasti
na potrebo, da se sedanje muzejsko poslop-
je poveča, toda doslej so vsi ti načrti
ostali žal zaman. Kraljevina Italija, ki se
ponaša s skrbstvom za spomenike, muze-
je in galerije, kakršno je lahko za vzor
vsemu svetu, bo vplivala tudi v svoji novi
Ljubljanski pokrajini tako, da se bo lahko
tudi ona povzdignila na zaželeno višino v
svoji ohranjenosti spomenikov, v skrbstvu
in njihovi strokovni obdelavi.

V imenu slovenskega narodnega muze-
ja prosim Vašo Ekscelencijo, da bi upošte-
vala, kolikor bo mogoče, potrebe našega
rodnega zavoda tako pri sestavi proraču-

lenca, da je ta stavba, ki je bila zgrajena
pred 50 leti, povsem protisna, da bi v njej
lahko razstavili vse obširno gradivo, ki se
je zbiralo celo stoletje, saj so celo raz-
stavne vitrine prava skladišča.

V spremstvu visokih dostojanstvenikov,
ki so si ogledali Narodno galerijo in raz-
stavo v Jakopičevem paviljonu, je bil tudi
odlični znanec kulturne Ljubljane, profe-
sor rimske univerze dr. Giovanni Maver.

L'Ecc. il Ministro Bottai
nella grande sala della
Biblioteca universitaria.
Alla sinistra l'Alto
Commissario Emilio
Grazioli. — Eksc. Mi-
nister Bottai si ogleduje
veliko dvorano vseučil-
ške knjižnice. Na levi
Visoki Komisar Eksc.
Emilio Grazioli

na, kakor tudi pri sestavi programa novih
gradenj.

Za iskrene besede se je Ekscelencija Mi-
nister Bottai ljubeznivo zahvalil. Direktor
dr. Mal je nato v družbi s kustosom dr.
Rajkom Ložarjem povedel Ministra v
družbi z Visokim Komisarjem Graziolijem
in spremstvom po vseh razstavnih dvor-
nah. Z zanimanjem so si ogledovali raz-
stavljene starine in bili presenečeni nad
bogato zbirko.

Ko je direktor dr. Mal potožil temnobo,
s katero se mora boriti ljubljanski muzej,
se je Ekscelencija blagohotno zanimal, če
morda že obstojajo kakšni načrti za razšir-
jenje te kulturne ustanove. Direktor dr.
Mal mu je razložil idejni načrt mojstra
prof. Plečnika, po katerem naj bi se stran-
ska trakta muzejskega poslopja podaljša-
la v smeri proti Muzejskemu trgu. Eksc.
Minister Bottai pa je bil mnenja, da bi to
bilo v kvar lepemu izgledu, ki ga sedaj
nudi ta lepi park. Visoki Komisar Ekscel-
encija Grazioli je nato omenil še drugi na-
črt, da bi se namreč za muzej uporabilo
poslopje na Ljubljanskem gradu. Gospod
minister za prosveto je dejal, da bodo
vprašanje razširjenja muzeja vsestransko
proučili in da bo v kratkem rešeno.

Direktor dr. Mal je nato visokim gos-
tom našteval bogastvo arhiva, ki ga
hrani ljubljanski muzej, med drugim tudi
nekaj Tieleplovih slik. Eksc. Minister Bot-
tai je obljubil, da bo tržaški muzej v za-
hvalo za dobro čuvanje zakladov italijan-
ske slikarske umetnosti poklonil ljubljans-
kemu muzeju nekaj del tega slavnega
mojstra.

Visoka gosta sta se nato ljubeznivo po-
slovlila in odšla peš proti poslopju, kjer
ima svoje prostore Narodna galerija.

V Narodni galeriji in v Jakopičevem paviljonu

Okrog 9.45 sta Ekscelencija Minister Bot-
tai in Visoki Komisar Grazioli s spre-
mstvom prispela v Narodno galerijo. Pri
glavnem vstopu je bil zbran odbor Naro-
dne galerije s predsednikom dr. Windischer-
jem na čelu, ki je predstavil visokima ob-
iskovalcema posamezne odbornike. Pred
vstopom v glavno dvorano galerije je pred-
sednik dr. Windischer spregovoril v slo-
venskem in italijanskem jeziku pozdravno
besedo ter naprosil g. Ministra naklonje-
nosti in zaštite.

Nato sta si Ekscelencija s spremstvom
ogledala umetnine v vseh razstavnih dvor-
nah. Informacije je dajal predvsem pre-
sednik dr. Windischer, poleg njega pa tudi
konservator dr. Mesesnel in ravnatelj Na-
rodne galerije Janez Zorman.

Eksc. Minister Bottai se je posebej za-
animal za nekatere starejše slike in jih pri-
merjal z deli italijanskih mojstrov, izpri-
čujoč široko estetsko kulturo, ki — ka-
kor znano — odlikuje voditelja italijanske
prosvete in vzgoje. Videti je bilo, da sta
bila gg. Minister in Visoki Komisar za-
dovoljna za ureditvijo našega represen-
tativnega hrama upodabljajoče umetnosti, in
sta zagotovila predsedniku Narodne gale-
rije svojo naklonjenost in pomoč. Po ogle-
du sta se visoka dostojanstvenika vpisala
v knjigo obiskovalcev.

Čeprav ni bil v programu obisk priprav-
ljajoče se razstave naših likovnih umet-
nikov v Jakopičevem paviljonu, sta Ekscel-

V mestnem muzeju

Čigar ogled je bil na vrsti, je g. Ministra
sprejel ravnatelj dr. Janko Pretnar z mest-
nim arhivarjem Vladimirjem Fabjančičem.
Tu se je Ekscelencija s spremstvom precej
dolgo zadržal in se zanimal za posamezne
razstavljene predmete zbirke, ki vsebuje
našo stanovniško opremo od gotike dalje.
Na vsej poti je Ekscelencija Ministra Giu-
seppea Bottaija spremljal Ekscelencija Visoki
Komisar Grazioli. Prav tako sta bili v druž-
bi hčerka gospoda Ministra in soproga gos-
poda Visokega Komisarja. Tudi so bili v
spremstvu mnogi visoki vojaški dostojan-
stveniki in civilni funkcionarji.

Na Ljubljanskem gradu

Od mestnega muzeja se je vsa družba v
avtomobilih odpeljala na Ljubljanski grad,
kjer je zupan dr. Adlešič visokim gostom
predstavil inž. arhitekta Borisa Kobeta, ki
vodi obnovitvena dela ljubljanskega gra-
du. Pred odhodom na dvorišče so bili na
mizi razgrnjeni načrti arhitekta Jože Pleč-
nika in g. Koba je Eksc. gospodu Ministru
tolmačil Plečnikove načrte in v koliko so
dela že napredovala. Po ogledu starodavne
grajske kapele, si je gospod Minister na
grajskem dvorišču ogledal vojaško kuh-
injo in se ljubeznivo razgovarjal z navzo-
čimi vojaški.

Vidno dobro razpoložen, k čemur sta
pripomogla lepo vreme in čisto ozračje na
grajski planoti, se je Eksc. g. Minister ži-
valno razgovarjal s svojim spremstvom,
se pogosto zaustavljaval in želel pojasnil o
tem in onem. Zupan dr. Adlešič mu je tol-
mačil naprave na Gradu ter označil neka-
tere večje zgradbe mesta z grajskih raz-
gledov.

Na grobovih italijanskih vojakov

Po kratkem prehodu na stare utrdbе,
kjer je že v precejšnji meri vidno delo po
Plečnikovih načrtih, je družba sedla v av-
tomobile in se odpeljala na pokopališče k
Sv. Križu, kjer so je g. Minister s spre-
mstvom poklonil na grobovih italijanskih
vojakov, padlih v svetovni vojni. Na pokop-
ališču je bila postavljena častna četa z
godbo Sardinjskih Grenadirjev, ki je izka-
zala čast visokim posetnikom. Ob spome-
niku sredi pokopališča je bila večja skupina
višjih častnikov, s katerimi se je gospod
Minister, potem ko je položil ob spomenik
velik kovčeg venec z italijansko trobojni-
co, in izkazal čast mrtvim borcem, prija-
no pogovarjal. Prav tako kakor g. Mini-
ster sta položila enake vence ob spomenik
Visoki Komisar in Poveljnik armadnega
zborca. Eksc. Minister Bottai se je dalje ča-
sa odkrile glave šetal med vrstami števil-
nih enakih belih križev, nakar je ponovno
izkazal čast mrtvim in počasi zapustil gro-
bišče tisočih italijanskih vojakov, ki so že
med prvo svetovno vojno pustili svoja
mlada življenja v slovenski zemlji.

Pri odhodu je godba ponovno zaigrala
in je četa strumno pozdravila odhajajoče
obiskovalce vojaškega grobišča, od koder
so krenili pred mavzolej kranjskih Janez-
zov in tudi tam z dvignjeno desnico izka-
zali čast mrtvim vojakom.

Pred pokopališčem se je gospod minister
pozdravil in poslovil od večine spremlje-
valcev, vidno zadovoljen s vsem, kar mu

La seconda giornata dell'Ecc. Bottai a Lubiana

Una serie di visite a tutte le istituzioni culturali e scola-
stiche slovene

Lubiana, 24. maggio.
La città di Lubiana ha vissuto in questi
ultimi due giorni nuove ore bellissime della
sua storia culturale. La visita del Ministro
dell'Educazione nazionale l'Ecc. Giuseppe
Bottai si è trasformata in una fervida rivis-
ta di tutto ciò che nella nuova Provincia
attesta la sua centenaria attività cul-
turale.

Ieri, ancora nelle ore antimeridiane
l'Ecc. Bottai ha visitato i nuovi edifici
d'ingegneria meccanica e di mineralogia
della facoltà tecnica. Nel pomeriggio ha
visitato il ginnasio reale, la scuola elemen-
tare di Bežigrad ed altre. Nella serata
l'Eccellenza Bottai, accompagnato dalla
figlia, e l'Ecc. l'Alto Commissario Grazioli
con la gentile consorte hanno pre-
sentato alla rappresentazione delle «Nozze
di Figaro» al Teatro dell'Opera dove sono
stati accolti dal Sindaco e dai rappresen-
tanti dei teatri. La rappresentazione è
stata iniziata con la «Marcia Reale» e
l'Inno «Giovinezza».

Quest'oggi le visite del Ministro sono
state destinate specialmente alle istituzio-
ni culturali slovene. Anzitutto è stato
visitato il museo nazionale dove il gradito
ospite e l'Alto Commissario sono stati sa-
lutati dal direttore dott. Mal. Esposta la
situazione dell'istituzione e presa in consi-
derazione la possibilità di trasferire il mu-
seo nei locali più ampi del castello, il Mi-
nistro ha dichiarato che la questione verrà
risolta prossimamente.

Verso le 10 il Ministro e l'Alto Commis-
sario hanno visitato la galleria nazionale
dove sono stati accolti e salutati con de-
vozione dal presidente dell'istituzione dott.
Windischer. Il Ministro si è vivamente in-
teressato ad alcuni lavori antichi. Benché
non fosse compreso nel programma la visi-
ta al padiglione di Jakopič, dove sta alle-
standosi un'esposizione dei nostri artisti, il
Ministro e l'Alto Commissario s'inviarono
al padiglione, dove loro furono presentati
alcuni artisti. L'Ecc. il Ministro si è
molto compiaciuto dei lavori esposti.
L'Alto Commissario ha annunciato, che
possibilmente presenzierà personalmente
all'apertura dell'esposizione, che avverrà
nelle ore antimeridiane di domani.

L'Alto ospite si è poi inviato al museo
comunale dove è stato ricevuto dal dire-
ttore dott. Pretnar. Più tardi il Ministro
è salito sul colle del castello dove ha visi-
tato le opere di sistemazione attorno alla
vecchia grandiosa mole dell'edificio medio-

le Ljubljana, che dopoldne utegnuta razkaza-
ti od svojih pomembnosti. To vse sicer ni
bilo popolno, vendar je zadostovalo, da
si je Ekscelencija ustvarila trdno sliko o vseh
kulturnih in prosvetnih ustanovah, ki ozna-
čujejo glavno mesto nove pokrajine hkrati
tudi za kulturno in prosvetno žarišče vseh
Slovencev. Brez pretiravanja smemo upi-
ti, da ponesi g. Minister s seboj kar naj-
ugodnejše in najlepše vtise s tega poseta
ter po prepričanju, ki si ga je ustvaril v te-
ku dvodnevnega bivanja med nami, nadalje
ukrepa za kulturni in prosvetni napredok
najmlajše pokrajine Velike Italije.

Eksc. Minister Bottai je še v teku dopol-
dnova obiskal Italijanski kulturni institut
ter se seznanil z njegovim delovanjem v
naši sredi.

Popoldne je Minister spet odpotoval na-
zaj v Rim.

Sprejem zastopnikov Akademije znanosti

Pred slavnostnim zborovanjem v univer-
zitetni zbornici, je včeraj Minister za Na-
rodno prosveto, Eksc. Giuseppe Bottai bla-
govolil sprejeti predsednika in generalne-
ga tajnika Akademije znanosti in umetno-
sti v Ljubljani, prof. dr. Rajka Nahtigala
in prof. dr. Gregorja Kreka, ki sta ga pro-
sila za blagohotno naklonjenost Akademiji
in znanstvenim smotrom, ki jih Akademija
zastopa. Eksc. g. Minister se je živo zani-
mal za ustroj in delovanje Akademije.

Slavnostna predstava v Operi

V počastitev visokega gosta iz Rima je
bila snovi v Operi slavnostna predstava
»Figarojeve svatbe«. Rampa je bila okraše-
na z zelenjem in s številnimi lončki do-
maćih cvetlic. Prostore v ložah in parterju
je kmalu zasedlo izbrano občinstvo v ve-
černih oblekah. Posebno odlična mesta so
zavzeli predstavniki oblasti in višji častni-
ki. Tik pred začetkom predstave sta vstopi-
li v častni loži Ekscelencija Minister Bot-
tai in Visoki Komisar s spremstvom. V
spremstvu g. Ministra Bottaija je bila nje-
gová gdč. hčerka. G. Visoki Komisar je po-
sele predstavto z gospo soprogo. Občinstvo
je vstalo in stoji poslušalo himno, ki jo je
zaigral orkester.

Predstavi so prisostvovali tudi drugi
zastopniki Visokega Komisarjata, med
njimi podprefekt comm. dr. Bisia, zastop-
niki Fašistične Stranke in vsi visoki funk-
cionarji vojaških in civilnih oblasti Ljub-
ljanske pokrajine. Med domačimi odlični-
ki smo opazili škofa dr. Rožmana, bivše-
ga bana dr. Natlačenca, župana dr. Adlešiča
in podžupana dr. Ravnharja, rektorja uni-
verze dr. Slaviča z zastopstvom vseučil-
škega sveta in mnoge druge.

Ekscelencija gg. Minister Bottai in Visoki
Komisar Grazioli sta z velikim zanimanjem
sledila predstavi Mozartove vesele opere.
Sodelujoči umetniki so bili ob koncu de-
janj deležni navdušenega odobravanja.
G. Minister je posebej izrazil upravniku
gledališča svoje zadovoljstvo s predstavo.

evale. Il Ministro e l'Alto Commissario sono
entrati pure nell'antica cappella del castello.
Dal colle l'ospite con viva soddisfazione ha
goduto la bella vista della città in mezzo
ad una cornice di verde primavera.

Dal castello la colonna di automobili ancor
prima di mezzogiorno ha raggiunto il ci-
mitero di S. Croce dove il Ministro, l'Alto
Commissario e il Comandante del Corpo
d'Armata deposero corone d'alloro davanti
al monumento dei soldati italiani morti in
prigione durante la guerra mondiale. Di
là si portarono al mausoleo dei soldati slo-
veni caduti nella stessa guerra. Infine il
Ministro onorò della sua visita anche l'isti-
tuto di cultura italiana nel centro della città.

Nel pomeriggio il Ministro è ripartito
alla volta di Roma.

Zahvala Kralja in Cesarja Visokemu Komisarju

Ljubljana, 24. maja.

V odgovor na izraze udanega poklona,
ki jih je poslal Visoki Komisar Eksc. Gra-
zioli Nj. Vel. Kralju in Cesarju, je Visoki
Komisar prejel naslednjo brzojavko:

»Ekscelencija, zelo se vam zahvaljujem
za pozdrav, ki ste mi ga poslali tudi v
imenu slovenskega prebivalstva v tre-
nutku, ko ste prevzeli službo Visokega
Komisarja. — Viktor Emanuel.«

Bolgarski sveti ogenj

Sofija, 24. maja. rs. Kralj Boris je spre-
jel princa »svetega ognja« iz stare bol-
garske prestolnice Preslava, katerim je iz-
javil:

»Pobožno sprejemam sveti ogenj, pri-
žgan v naši stari prestolnici ter ga iz-
ročam vam, bolgarski mladeniči, da ga po-
nesete v vse kraje osvobojenih bolgarskih
pokrajin. Njegov plamen naj zopet raz-
svetljuje vode Donave, Vardarja, Nišave,
Ohridskega jezera in Egejskega morja. Naj
bi ta ogenj kot simbol duhovne edinstvi
vsega bolgarskega naroda razsvetlil duše,
ogrel srca in združil okoli sebe vse Bolga-
re v imenu naše duhovne pravičnosti, naših
stoletnih tradicij in naših idealov. Ta
sveti plamen, ki nikoli ni ugasnil v teku
naše tisočletne zgodovine, naših bojev in
našega trpljenja, je ustvaril in izobiloval
bolgarskega duha in njegovo nebrzdano
hrepence po svobodi in napredku. Naj bi
ta božanski plamen zagorel z novo lučjo
in ogrel našo sveto in svobodno zemljo.
Naj živi združena in svobodna Bolgarija!«

Pavelić o razmejitvi z Madžarsko

Zagreb, 24. maja. u. Hrvatski poglavnik
Ante Pavelić je v nekem intervjuju izjavil
novinarjem, da bodo bodoče hrvatsko-
madžarske meje bržkone iste, kakor so bile
meje med Madžarsko in Hrvatsko v stari
avstro-ogrski monarhiji. Tudi meje Hrvat-
ske in Crne gore bodo potegnjene po starih
hercegovo-črnogorskih mejah.

Grčija pod italijansko okupacijo

Atene, 24. maja. Z zasedenega grškega
ozemlja in z otokov poročajo o korekci-
nem in humanem postopanju italijanskih
mornarjev, vojakov in črnih straž z doma-
čini, ki so sprejeli italijanske čete z vedrim
zadovoljstvom. Doslej ni niti en incident
sklil novega reda in dobrega odnosa med
domačini in zasedbeno vojsko. Prometna
sredstva in pota so že popravljena, trgo-
vina se razvija in življenje po dolgih me-
sneh vojne teče zopet v starem ritmu.

Avstralske izjube v Grčiji

New York, 24. maja. u. Iz Melbourne
poročajo, da je bilo objavljeno uradno po-
ročilo o avstralskih izgubah v bojih na Gr-
skem. Po teh podatkih znašajo avstralske
izjube 3938 mrtvih in ranjenih, poročilo
pa dodaja, da številka še ni izčrpana.

Japonski poslanik v Londonu povzvan v Tokio

Tokio, 24. maja. d. Kakor objavlja japo-
nsko znanje ministrstvo, je japonska vla-
da pozvala svojega poslanika v Londonu,
Mamoru Ōgimeta, naj takoj odpotuje v
Tokio na poročanje o položaju.

Polet v stratosfero

Moskva, 24. maja. s. »Aerostat SSSR 77«,
ki se je dvignil iz okolice Moskve 22. maja,
da bi izvršil naučni polet, je pristal v tam-
bovski guberniji. Znanstveniki, ki so bili
na krovu, so izvršili merjenja v atmosferi.
S pripravo popolnoma nove konstrukcije so
zlasti proučili vzroke premikanja pravih
teles v atmosferi, napravili pa so važna do-
ganjanja glede sprememb v zračnih masah
ter so v raznih višinah izmerili brzino
vetra.

Quattro incrociatori affondati

Altri 3 finora silurati — Tutti i tentativi nemici nell'Africa settentrionale e orientale stroncati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data del 24 maggio il seguente bollettino di guerra n. 338:

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk nel settore tenuto dalla «Brescia» è stata stroncata sin dall'inizio un'azione di reparti d'assalto nemici appoggiati da carri armati. Sono stati distrutti o danneggiati alcuni carri. A est di Sollum sono stati distrutti due carri armati inglesi e alcuni cannoni. Una incursione aerea nemica su Bengasi, ha causato alcune vittime tra i musulmani.

Nel Mediterraneo orientale la torpediniera al comando del capitano di fregata Francesco Mimbelli, oltre all'incrociatore colpito nella notte sul 22 e di cui al Bollettino 352, ha affondato nella stessa azione un secondo incrociatore della classe «Dido», di 5450 tonnellate. Successivamente una nostra torpediniera al comando del tenente di vascello Giuseppe Cigale Fulgosi, incontrata in pieno giorno con una formazione di tre incrociatori inglesi, li attaccava a distanza ravvicinata, colpendo con un sil-

luro un incrociatore del tipo «Leander» di 7270 tonnellate: l'unità nemica spezzata in due dall'esplosione avvenuta al centro, si è inabissata.

Complessivamente da quanto sino ad oggi risulta, dal 20 al 23 maggio, il nemico ha così perduto 4 incrociatori dei quali 2 affondati da torpediniere e due da aerei; inoltre due incrociatori sono stati gravemente danneggiati dai nostri MAS ed uno è stato colpito da una torpediniera.

Nell'Africa Orientale in regione Galla e Sidamo l'avversario sempre validamente contrastato dalle nostre valorose truppe, accentua i suoi sforzi in direzione di Sodda. Nelle zone sud orientali dell'Amara, alcuni nostri presidii isolati, circondati ed attaccati da ogni parte da forze sovverchianti, persistono nella più tenace ed eroica resistenza, respingendo ripetute intimidazioni di resa.

Un nostro sommergibile al comando del capitano di corvetta Giuseppe Vocaturo ha affondato in Atlantico un piroscafo di 12000 tonnellate.

Gospodarstvo

Ljubljanski trg

Kljub vsemu je na trgu od tedna do tedna bolj živahno vrvenje. Bujno začenja rasti zelenjava po vrtovih in je sedaj trg že prav dobro založen z njo. Regrat in manjvredni radič sta se umaknili lepi sveži berivki, ki ji je bila pretekli teden določena cena na 12 do 14 din. Mnoge prodajalke pa se popuščajo v strahu, da jim blago ne bi ostajalo, posebno ker je tudi uvožene solate mnogo in ni dosti dražja. Spinačo prodajajo po 8 do 10 din, rdeče redkvice pa se dobi kar štiri šopke za 1 din. Gospodinje rade kupujejo še lansko povrtnino, v kolikor je še ohranjena, in sicer kolerabe, korenje, zeleno in peteršilj. Dobijo se tudi še šopki mladega zelenega kopra, peteršilja, drobnjaka in zelenjave za juho. Vedno več prinašajo na prodaj domačih belušev, v šopkih po 4.50 din. Okrog prodajalke z blagom, ki ga primanjkuje, se takoj naberejo ljudje v gručah, ki hitro kupijo posebno krompir, mleko, jajca in perutnino, ki je pa prav redka. Na debele ni bilo krompirja. Čeravno je še dovolj zelenjave, je za kisló zelje še prav veliko popraševanje, saj je mnogim poleg fižola, važna hrana. Skrbne gospodinjice se zalagajo s fižolom, ki ga na trgu ne primanjkuje po 7 do 10 din kg. Prodajalke na trgu so se presenetljivo hitro privdale novega reda oziroma prodaje na težo, čeravno prej tega ni bilo mogoče doseči. Težje je obdržati red glede cen, kajti kakor hitro obrne paznik prodajalke hrbet, že skuša ta ali ona priliko izkoristiti in doseči višjo ceno od dovoljene. Tako je neka kmetica takoj dvignila ceno krompirja na 3 din, ko je opazila, da krompirja primanjkuje. Tako se godi z vsemi živili, če tržni organi niso v bližini. Gospodinjice, ki imajo velike neprijetne glede mesa, skušajo dobiti vsaj jajca in surovo maslo, kar pogosto preplačajo, mnoge pa tudi kupujejo preko potrebe in s tem draže živila.

Gospodarske vesti

— Vlagateljem Pošne hranilnice. Po določilih navedbe Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino št. 26 (Službeni list za Ljubljansko pokrajino št. 40 z dne 17. V. 1941) vlagateljem Pošne hranilnice ni treba prijavljati Hranilnici dravske banovine njihovih terjatev proti Pošni hranilnici v Beogradu iz hranilnih knjižic, ker bo to napravila zanje Pošna hranilnica v Ljubljani. Pač pa se vlagatelji ponovno opozarjajo, da naj na poštah takoj prijavijo svoje poštno-hranilne vige.

— Povečanje produktivne kapacitete italijanske industrije umetnih tekstilnih vlaken. Včeraj smo poročali, da bo družba »Snia Viscosa« zvišala svojo glavno od 700 na 1050 milijonov lir. V tej zvezi poročajo sedaj iz Milana, da so v teku obsežna dela za povečanje produktivne kapacitete tako pri družbi »Snia Viscosa« kakor tudi pri ostalih skupini »Italtiviscosa«. Po končanih investicijah se bo produkcija teh treh največjih podjetij povečala za eno tretjino, in sicer produkcija umetne svile od 67 na 100 milijonov kilogramov in produkcija celulozne volne od 136 na 206 milijonov kilogramov letno.

— Obsežne investicije v podjetjih skupine IRI. Ko je morala italijanska država pred sedmimi leti pomagati velikim bankam in jim odvezati zamrznjene industrijske kredite, je ustvarila ustanovo z nazivom »Istituto per la Ricostruzione Industriale« (IRI), ki je na ta način dobila obsežno udeležbo pri raznih velikih industrijskih podjetjih, predvsem v podjetjih železarske stroke in paroplovbe. Glavnica vseh industrijskih podjetij, ki jih kontrolira IRI, je znašala ob koncu leta 1940 7 milijard lir; od tega je odpadlo na IRI 4.36 milijarde lir. Za razširjenje in moderniziranje obratov, zlasti v Južni Italiji, so podjetja, ki jih kontrolira IRI, lani investirala 1.3 milijarde lir.

— Hrvatska trgovinska mornarica. Zagrebški »Novi list« poroča, da je od prej-

šnje jugoslovenske trgovinske mornarice, ki je obsegala 85 parnikov z 350.000 bruto registriranimi tonami ostala približno polovica. Od druge polovice so parniki deloma potopljeni, deloma pa rekvirirani od Anglije. Tudi tonaša parnikov obalne plovbe se je zmanjšala, ker sta tik pred izbruhom vojne oba luksuzna parnika »Kardordje« in »Prestolonaslednik Peter« naletela na mine in se potopila. Tudi nekaj drugih obalnih parnikov se je potopilo. Potopljene parnike pa bodo dvignili. Obalna plovba je zopet vzpostavljena.

— Družba »Jugoslovensko jeklo« je postala državno podjetje Hrvatske. Veliko državno železarsko podjetje Jugoslovensko jeklo d. d., ki obsega železarno v Zenici in Vreću ter nekaj premovalnikov v Bosni, je v celoti pripadlo novi državi Hrvatske. Zato je bilo besedilo firme spremenjeno v »Hrvatski rudniki in topilnice d. d.«

— Bolgarsko notranje posojilo. Bolgarska vlada bo v kratkem razpisala 5% notranje državno posojilo v višini 1.8 milijarde levov za kritje izrednih izdatkov za narodno obrambo in za gospodarsko priključitev zaselenih pokrajin Južne Srbije in Tracije. Podpisnikom bo zajamčena možnost lompardiranja tega posojila z 8 % nominalne vrednosti pri bolgarski Narodni banki.

— Zaradi onemogočenega uvoza inozemskih stroil bo letos predvidoma veliko povpraševanje po smrekovem čreslu, za katerega se bodo nedvomno dosegle zelo lepe cene. Zato svetujemo vsem posestnikom in lesnim trgovcem, da obelijo vsako posekano smreko ter čreslo lepo posuše, kar bo gotovo v njihovo ter splošno gospodarsko korist.

SPORT

Tri tekme za pokal SNZ

Pari so: Hermes-Vič, Ljubljana-Mladika in Jadran-Svoboda

Jutri se bo nadaljevalo pokalno tekmovalstvo, ki ga je v pomanjkanju konkurence od drugod organizirala Slovenska nogometna zveza med vsemi ljubljanskimi moštvi. Na sporedu bodo vse tri povratne tekme iz prvega kola, v katerem so — kakor znano — z večjo ali manjšo razliko prvič zmagali Hermes, Ljubljana in Svoboda. Jutrišnja srečanja bodo odločila, ali bodo te tri enajstotice tudi dokončno dobile vstop v drugo kolo tekmovalstva. Spored je razdeljen takole:

Hermes — Vič ob 10. na igrišču Hermesa s predtekmo juniorjev ob 9.
Ljubljana — Mladika ob 10.15 na igrišču Mladike in
Jadran — Svoboda ob 17. na igrišču Ljubljane.

Razen gornjih tekem sta se Grafika in Mars dogovorila še za dve prijateljski tekmi, ki bosta ob 16. odnosno ob 17. na igrišču Mladike, in sicer najprej tekma juniorjev, nato pa tekma prvih moštvev. Slednjic e napovedana še tekma juniorjev Svobode s Slavijo ob 14.30 na igrišču Ljubljane.

SK Mars. Vsa navodila za nedeljski tekmi na igrišču Mladike so razvidna z oglasne deske.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Postave moštvev za jutrišnji tekmi sta razvidni na običajnem mestu. Ferjan in Starc zanesljivo!

SK Svoboda. Zaradi nedeljskih tekem naj bodo juniorji ob 14. v naši garderobi za tekmo za trening s Slavijo. I. moštvo pa ob 16.30 zaradi pokalne tekme z Jadranom.

SK Ljubljana. Postava moštva, ki igra v nedeljo dopoldne na igrišču Mladike pokalno tekmo, je na običajnem mestu. Tam je tudi postava moštva, ki igra popoldne proti Mostam.

K bojem v Vzhodnem Sredozemlju

Že polne tri dni se razvija v Vzhodnem Sredozemlju, prav za prav v morskem pokavu med Egiptom in Kretom največja pomorsko letalska bitka, ki bo morda dokončno odločila vprašanje nadmoči letalstva ali brodogoja.

Dvoboj gre izključno med italijanskonoemškimi bombniki na eni in med britanskimi vojnimi ladjami na drugi strani, kajti Anglija nima pripravnih oporišč ter ne more z letali sodelovati v tej bitki. Opo-

rišča na Malti in Kreti so bila stalno bombardirana, tako da so njihove naprave neuporabljive. Oporišča v Egiptu in na Cipru pa so preveč oddaljena od bojišča. Na vprašanje, zakaj Velika Britanija ne uporablja v tej bitki, ko gre za usodo Sredozemlja, svojih matičnih ladij, je odgovor preprost: Bile so v teku bitke 9. t. m. tako težko poškodovane, da ne morejo sodelovati v borbi, ker so najbrž v Aleksandriji ali v Gibraltarju, kjer jih popravljajo.

Kreta je največji in najvažnejši grški otok v vzhodnem Sredozemskem morju. Dolg je 260 km, širok pa 12 do 56 km. Njegova površina znaša 8618 kvadratnih kilometrov, število prebivalstva je 1.192.3. znašalo 375.405. Otok obkrožajo skoraj na vseh straneh strme obale. Posebno strma je južna obala, kjer ni nobenega pristanišča. Na severni obali je dovolj zalivov kakor Mirabellu, zapadno od Sitje, Zaliv Souda vzhodno od Chanje, zaliv Kanea, severno od Chanje in zaliv Kisamo, na skrajnem severozapadu. Severni del otoka je rodovit in tam je tudi več naselbin. Notranost otoka je zelo gorata. Najvišji vrh Gurgutos

je visok 2475 m. Edina večja ravnina je Messara, ki je obenem žitnica otoka. Podnebje na otoku je milo in zdravo, izjemno nekaj malaričnih krajev. Na otoku je dosti oljčnih gajev, rastejo pa tudi tobak, lan in razno južno drevje. Gore so večinoma gole in se pasejo po njih le ovce. Gozdov je malo. Industrija je nepomembna. (nekaj večjih tvalnic za olje, konjak in mlo). Otok izvažja v mirnih časih olje, vino, rozine, grozdje, med, vosek, mlo in svoj znameniti sir. Prebivalci otoka so Grki, po večini samo kristjani. Muslimani, ki jih je bilo okoli 10 odstotkov, so morali po lausannski pogodbi zapustiti otok.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode Pri žolčnih kamenčkih in kroničnih vnetjih žolčnega mehurja

je treba piti štirikrat na dan 100—200 gr segrete vode Donat. Hitro pit!

Gospodarski dogovori med Španijo in Portugalsko

Lizbona, 24. maja. s. V Lizboni so bili podpisani štiri dogovori med Španijo in Portugalsko.

Portugalska priznava španskim ladjam v portugalskih lukah enak postopek kakor Španija portugalskim, španskim za varovalnim družbam pa kar največje ugodnosti; Španija odpravi dodatno takso na blago iz tranzitnih evropskih dežel, ki prihaja iz portugalskih luk, ter na portugalske kmetijske proizvode v tranzitemu prometu skozi Španijo.

Zamrli trgovski krediti se likvidirajo. V teku leta se urede med obema državama trgovska izmenjava in blagovni kontingenti.

Za potnike iz obeh dežel se vzajemno uvede brezplačni vizum.

Dogovore sta podpisala Salazar in poslanik Franco.

Odklonjena ruska zahteva na Irskem

Dublin, 24. maja. rs. Vrhovno sodišče je izreklo razsodbo v procesu glede lastništva neke letonke in treh estonskih ladij, ki so se zatekle v irske vode. Sovjetska zveza je sporodila, da so te ladje njena last, odkar tvorijo baltske republike sestavn del Sovjetske zveze. Vrhovno sodišče se je obrnilo na irsko vlado z vprašanjem, ali je mogla Sovjetska zveza razširiti svojo suverenost na baltske države. Irska vlada je odgovorila, da Irska ni priznala ruske suverenosti nad baltskimi republikami. Na podlagi tega odgovora je vrhovno sodišče odklonilo rusko zahtevo in obsodilo sovjetsko vlado na povračilo sodnih stroškov.

Pomanjkanje živil na škotskem

Lizbona, 24. maja. rs. Po londonskih vesteh so angleške oblasti močno v skrbeh zaradi pomanjkanja živeža na škotskem. Prehrana je zelo otežena, kar pa je še živl na razpolago, se prodajajo po nedosegljivih cenah. Neprijeten položaj je povzročila predvsem pomanjkljiva organizacija, v precejšnji meri pa tudi spekulanti. Šestnajst članov prehranjevalnega odbora v zapadni škotski je izjavilo, da bo odstopilo, če ministrstvo za prehrano ne bo izdalo energičnih ukrepov zoper spekulante.

Kitajska kritika angleške politike

Singhaj, 23. maja. s. Kitajski tisk v Singhajju ostro kritizira angleško politiko, ki si je, čeprav zaman, zmerom prizadevala, da bi zasejala neslogo med državci. List »Sin-sun-po« piše, da je ob začetku spopada Anglija na vse kriplje skušala ljubimkati v Italijo, nato, po sijajnih zmagah, pa se je dobrihala Španiji in Franciji ter hkratu spuščala v svet podkivanja o nemško-ruskim odnosih, hoteč tako zavreti zmagoslavni pohod osi proti Severni Afriki in Bliznjem vzhodu. Ti naprti niso rodili drugega uspeha, kakor da so okrepili enotnost osi, ki so se ji pridružile še mnoge druge države. Lahko rečemo, končava kitajski list, da tvori os blok narodov, ki imajo skupni namen, strmo glavi kapitalistično anglosaško civilizacijo.

Robert Vansittart upokojen

London, 24. maja. s. Tukajšnji radio poroča, da je glavni svetovalec britanske vlade v diplomatskih zadevah sir Robert Vansittart zaprosil za upokoitev z utemeljitvijo, da bo prihodnji mesec star 60 let. Vlada je ugodila njegovi prošnji ter ga upokojila.

Zmanjšanje brezposelnosti v Franciji

Pariz, 24. maja. s. Število brezposelnih v Franciji se bo kmalu zmanjšalo od 410.000 na 200.000, ker se je začelo delo pri mnogih javnih delih. To vest je francoski javnosti sporočil podtajnik v ministrstvu javnih del Belin, ki je prispel iz Vichyja v Pariz. Sprejel je tudi novinarje ter jim dejal, da bo treba v kratkem rešiti dve važni delavski vprašanji, delovnega časa in mezd. Belin je izrazil nado, da se bo morda že v kratkem dalo doseči ravnotežje med mezdami in življenjskimi stroški.

Povratek francoskih beguncev

Vichy, 24. maja. k. Izvelelo se je, da bo še pred koncem meseca krenil prvi transport beguncev, ki so pribežali v nezasedene predele, spet nazaj v domače kraje. Se letos se bodo v smislu sporazuma, ki je bil pred kratkim dosežen med Nemčijo in Francijo, vsi begunci lahko vrnili v svoje kraje.

Odhod ameriškega odpravnika iz Pariza

Washington, 24. maja. s. Po odhodu ameriškega odpravnika poslov iz Pariza so ostali na pariškem poslanstvu Zedinjenih držav samo še konzularni agenti, ki imajo nalogo zastopati interese ameriških državljanov.

Španski demanti angleških spletk

Madrid, 24. maja. s. »Informaciones« demantira vesti, ki jih objavljajo »Daily Telegraph«, namreč, da so Nemci zasedli v Galiciji pristanišči Vigo in Coruna ter da gradijo strateško železnico iz Sevilje v La Lineo. List očita Angležem zavratne namene s Španijo in zatrjuje, da se bo ta od kraja borila proti takšnim nizkotnim spletkam.

Zahvala, v počastitev spomina g. Ivana Tomažiča je darovalo uradništvo Visokega Komisariata 550 din Elizabetni konferenci v Trnovem v Ljubljani. Bog plačaj! (—).

Nemško vojno poročilo

Berlin, 24. maja. (DNB). Vrhovno vojno poveljništvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Nemška bojna letala so potopila v Vzhodnem Sredozemlju tri angleške rušilce, hudo poškodovala tri nadalje rušilce in uničila 5 hitrih angleških čolnov v zalivu Sudi.

Zadnji noč so bili uspešni letalski napadi usmerjeni na letališča v srednji in vzhodni Angliji. Neka trgovska ladja je bila hudo poškodovana z bombami.

V Severni Afriki so razdeljali izvidniški oddelki nemškega afriškega zbora pri akciji vzhodno od Solluma dva angleška oklopna vozova in več topov.

Sovražniki je obmetaval zadnjo noč s slabimi silami z bombami razne kraje zapadne Nemčije. Med civilnim prebivalstvom je bilo manjše število žrtvev, mrtvih in ranjenih. Predvsem je bila v Kölnu in Düsseldorfu povzročena škoda na poslopih.

Med boji proti Angliji je padel junaški smrti poveljujoči general in poveljnik letalskega zbora generalni polkovnik Grauert. Generalni polkovnik Grauert, ki si je pridobil posebne zasluge za obnovo nemškega letalstva, je s svojim letalskim zborom odločilno sodeloval pri uspehi vojni na Poljskem in na Zapadu. Kot vzoren vojak in poveljnik je vodil svoj zbor do najvišjih uspehov v boju proti angleškemu otočju.

Decreti dell'Alto Commissario

Sottoposizione a sequestro della Federazione per il movimento dei forestieri

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana decreta:

È sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività mobiliare ed immobiliare, esistente nella provincia di Lubiana della Federazione per il movimento dei forestieri (Tujsko-prometna zveza »Putnik«, con sede a Belgrado, e ne è nominato sequestratario il signor Giovanni Battista Laghi.

Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 16 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana
Emilio Grazioli

Sottoposizione a vigilanza dell'Automobile club sloveno

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana decreta:

L'Automobile club sloveno, sezione di Lubiana (Slovenski Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana) è sottoposto alla vigilanza dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, che la esercita a mezzo di un proprio delegato.

Non possono compiersi senza autorizzazione del delegato commissariale atti eccedenti l'ordinaria amministrazione.

È nominato delegato commissariale il signor gr. uff. Guido Cosulich, che è autorizzato a farsi sostituire, occorrendo, dal signor dott. Luigi De Minicis.

Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 20 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Odločbe Visokega Komisarja

Zastave na zasebnih hišah

Sključujoč se na svojo odredbo glede uporabljanja nacionalne zastave objavlja Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine, da morajo biti takoj snete vse zastave, ki so izvešene na oknih privatnih stanovanj in javnih uradov, razen onih na vojaških uradih.

Zastave smejo biti izvešene od zore do mraka le na osnovi odredbe Visokega Komisarijata. Ti ukrepi veljajo tako za mesto Ljubljano kakor za vso ostalo Ljubljansko pokrajino.

Postavitev Tujsko-prometne zveze »Putnik« pod sekvester

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Tujsko-prometne zveze »Putnik«, s sedežem v Beogradu, tako s premečninami kakor tudi z nepremičninami, na ozemlju Ljubljanske pokrajine se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra g. Ivan Baptist Laghi.

Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 16. maja 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Postavitev Slovenskega avtomobilskega kluba, sekcija Ljubljana, pod nadzorstvo

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Slovenski Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, se postavlja pod nadzorstvo Vi-

sokega komisarja za Ljubljansko pokrajino, ki ga bo izvrševal po svojem odpslancu.

Brez odobritve komisariatskega odpslanca se smejo opravljati le navadni upravni posli.

Za komisariatskega odpslanca se postavlja gr. uff. Guido Cosulich, ki je pooblaščen, da si po potrebi postavi namestnika v osebi g. dr. Luigija De Minicis.

Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 20. maja 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Obiski pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 24. maja.

Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine je določil urnik za sprejeme. Sprejemal bo vse dni razen ob sredah od 8. do 10. funkcionarje Visokega Komisariata, od 10. do 11. zastopnike oblastev in druge vodilne osebnosti, od 11. do 12. pa ostalo občinstvo.

Verižništvo v Angliji

Stockholm, 24. maja. rs. »Daily Mirror« se hudoje nad čimdalje večjo podjetnostjo dobičkarjev in verižnikov na Angleškem ter piše dobesedno: »V Angliji deluje ta mah tolpa gangsterjev, ki prekupejujejo z živili in brez sramu računajo s tem, da jim Nemčija, ko izstradava prebivalstvo otoka, omogoča bogatenje s prodajo živil po odurnih cenah.«

Vojna vihra nad pohorsko vasjo

Ga. F. B. iz okolice Maribora nam pripoveduje nekaj zanimivih doživetij iz prvih dni vojne na severni meji, razsula nekdanje kraljevine Jugoslavije in prodora nemških čet:

Bila sem doma v rodni vasi ob vznožju lepega, zelenega Pohorja, ko se je približala vojna vihra. V naš kraj so začeli prihajati prvi vojaki dne 4. aprila. Nastanili so se pri kmetih in zasedli vse kotečke; polno jih je bilo na gmajni, v gozdu, v sadovnjakih pod drevesi. A že takrat sem si mislila: Komaj brsteče zelenje sadnega drevja jim bo dalo malo kritja pred nasprotnikovimi letali.

Naslednji dan je bilo že toliko vojaštva po vsej okolici, da ni bilo na cesti več prostora za druge ljudi. Državna cesta Maribor—Celje je bila polna premikajočih se vojske, v smeri od meje pa so hitele že tudi dolge kolone beguncev pes, na koleseh, na vozovih, vsak z najskromnejšo prtljago s seboj. Vpraševala sem jih, kam gredo, a vsak mi je odgovarjal:

— Ne vem, kam, le proč od fronte, kamor koli že!

Bombniki lete čez Pohorje

Že v soboto smo videli prvi dve nemški letali nad Mariborom in čuli smo troje strelav iz topov. Eno izmed letal je izginilo nazaj čez Pohorje, drugo pa je letelo proti Dravskemu polju. Na cvetno nedeljo zjutraj smo že okrog 4. urovi začeli brnenje nad vasjo, vse je planilo na noge in hitelo na plan. Tokrat jih je bilo velik, brezkončen roj, letela so v skupinah, da smo jih v kakšnih 15 minutah naštel 90 do 100, pa morda še čez. Hitela so na jug in vzhod, njihov cilj je bil Beograd in ostala srbska mesta. Kar bedna se nam je spričo grozotnega, oglušujočega brnenja, s katerim so nemški bombniki tekli pod nebom, že takrat zdelo jugoslovanska vojska. Čuli smo nekaj strelav v zrak, a le iz strojnica in karabink. Ali se je mogoče s karabinko toliko jekleni sili postavljati po robu?

Ni nam bilo treba čakati obvestila po radiu, da se je vojna začela, a ob 9. smo že čuli, da je bil Beograd bombardiran. Turoben je bil pogled na ljudi, ki so tiho, prav nič otroci niso nosili premice, kakod pri nas rečejo butarane, k blagoslovu. Pripravili so jih pač nič manj razkošno okrašene kakor druga leta, a ko so odhajali k maši, so jih pustili doma. Na vseh je ležala težka skrb, po odraslih je prevzela tudi mlajše in najmlajše. A pri vsem tem otroci niso mogli tajiti vselega, vznemirjenega zanimanja za vojaštvo: mladi rod je pač tako ustvarjen, da mu je vojska zmerom v veselje.

Kako je bil sestreljen g. Moravec

Popoldne se je prav nizko nad nami pojavilo majhno športno letalo. Bili smo resda že vsi zbegani, a ko sem začela povelje »Pucaj!«, ki je padlo v neki edini protiletalske obrambe, sem na mah začutila, da gre vse skupaj narobe. Letalo je bilo zadeto, in ko je zasilno pristalo na travniku tik proge, smo zvedeli, da mu je strojnica prizadela kakšnih 80 zadekov. Bilo je to edino jugoslovansko letalo, ki se je to usodno cvetno nedeljo pojavilo nad našo pohorsko pokrajino, in z njim je bil znani športnik, trgovec g. Moravec iz Maribora, namenjen proti Zagrebu. Ves iz sebe je g. Moravec planil iz letala in pošteno ozmerjal vojake z njihovim komandirjem vred, da so tako brezumno streljali nanj, ko bi bil moral že vendar vsak otrok ločiti civilno športno letalo od sovražnega bombnika, obenem pa se je tudi razločno videla jugoslovanska trobojnica. Tako tragično se je končal edini polet jugoslovanskega letalstva — če ga smemo tako imenovati — ki smo ga pri Mariboru doživeli na cvetno nedeljo v času, ko je okrog 100 nemških bombnikov letelo preko nas. G. Moravec sam je bil nekaj malega ranjen na licu, letalo pa je bilo močno razbito in so ga odpejli nekam v vas.

Brez vsakega kritja...

Noč od sobote na nedeljo je bila sicer precej mirna, le na državni cesti se je čulo ropotanje voz in topotanje konjskih kopit, ki je pričalo o premikanju jugoslovanske vojske. Lahka poljska artilerija je šla v hrib proti Pohorju. V nedeljo zjutraj pa smo jo spet srečali na državni cesti, ko je šla na nove položaje proti Dravskemu polju. Ta baterija je žalostno končala že ob 15. ne da bi bila oddala en sam strel. Peljala se je po odprti cesti brez vsakega kritja pa so jo izsledila nemška letala in jo obstreljevala med Hajdino in Jablanami. Največ je bilo ubitih konj, za število vojaških žrtev pa nismo mogli izvedeti, ker so vse prikrili. Isti čas je na postaji Račje-Fram stal tovorni vlak, poln vojakov in topništva. Ista letala, ki so prej med Hajdino in Jablanami sejala smrt, so nato napadla še ta vojaški vlak. Strojovodja je bil mrtev, neki železniški uradnik in trije drugi, ki so se mudili na postaji, so bili ranjeni. Videli smo letalo, ki se je spustilo prav nizko nad progo ter iz neposredne bližine streljalo na cilj. Dve-ma ženskama, ki sta se mudili tam blizu, so krogle preluknjale obleko, a bili sta veseli, da sta vsaj celo kožo odnesli. Cvetna nedelja je bila najhujša — oglušujoče brnenje v zraku, pokanje in treskanje se je vrstilo ves dan.

Zadnji vlak s postaje Maribor

V ponedeljek se je jugoslovanska vojska že pomikala nazaj proti Slovenski Bistrici. Makolam in Rogatcu. Zdalj smo slišali brnenje topov s Pohorja, iz Ptuja in še dalje doli iz Prekmurja in iz hrvaške strani. Vse je bilo zbegano, vojaštvo in prebivalstvo je bežalo na vse strani. Ljudje so ko ponoreli sem in tja prenašali svoje reči, vsak v skrb in strahu, da vsaj najpotrebnejše reši pred uničenjem. Okrog 16. smo slišali silovito detonacijo, ko je krasni državni most v Mariboru šel v zrak. Ob 18. je železniški čuvaj dobil obvestilo, naj se vse železniško osebje pripravi, da se z vlakom odpeljejo proti Bosni. Takoj nato privozi dolg vlak, zadnji s postaje Maribor, z nalogo, da izvrši izpraznitev. Bili so sami železničarji v njem. Na postaji se ustavi, da pobere še naše domače železniško osebje, a nihče ne vstopi, en sam uradnik, otovorjen s košarami, si po-
vše mesto v vozu. Daleč ta vlak ni prišel,

ker sem že drugi dan videla iste ljudi na povratku. Menda je prišel samo do Poljčan.

Okrog 100 vagonov živil

Okrog 19.30 smo opazili silen blisk, ki mu je po nekaj sekundah sledil strahoten tresk — znamenje, da tudi železniškega mostu v Mariboru ni več. Še poprej se je vse nebo nad mestom razžarilo in kmalu smo izvedeli, da so vojaki pred umikom zažgali skladišče živeža pa skladišče sena in slame na Betnavski cesti. Ljudje so trdili, da je ogenj uničil za okrog 100 vagonov živil. Vso noč ni bilo miru, vso noč so vlaki vozili tovor za tovorom s koroškega kolodvora čez Tezno, v vaseh ob progi nihče ni zatislil oči. Jugoslovanska vojska se je umikala, zadnji oddelki so odhajali s svojih postojank na meji. Detonacije so se druga za drugo oglašale v noč. Mostovi v Ptuj, v Dupleku, tokraj in onkraj Maribora, so šli v zrak. Bil je pravi pekel, ljudje so izgubljali glave, ker je bilo to streljanje nevzdržno. V torek ob 4. zjutraj je šel zadnji vlak mimo nas, potem je proga utihnila za delj časa.

Potem je šla smodnišnica v zrak

Tudi naša vas se je skoraj do kraja izpraznila. Iz hiš ob veliki cesti je vse zbežalo na Pohorje. Tudi jaz sem izgubila živce in sem šla za njimi. Ljudje so puščali živino in vse, kar so imeli, in se poskrili po pohorskih kmetijah. Tam, kjer sem se ustavila jaz, nas je bilo 20 v majhni sobici. Spali nismo, tudi jedli smo malo, a vsakdo je kadil v upanju, da prežene nervoznost. Prihajali so že tudi prvi vojaki-dezertjerji in prosili za zavetje. Kmalu jih je bil poln hlev in poln gozd, čeprav je padal sneg. Lačni so prezebali, samo da si z begom rešijo življenje. Popoldne okrog 16. smo čuli tudi, kako je šla smodnišnica, ki se je nahajala v gozdu pri Sv. Miklavžu nižje Maribora, v zrak. Čeprav smo bili daleč proč na Pohorju, so kar šipe zaženketale in okna so se sama odprla. Vsi smo odreneli od strahu, tako je počilo. V dolini je detonacija daleč naokrog napravila razdejanje, saj so šipe popokale 30 km daleč naokrog, opeko s strehe, vršičke dreves in izstrelke je neslo par sto metrov naokrog. Gled okrog smodnišnice je bil položen ko pokošena trava.

„Saj je vse zaman“

Vso noč od tora na sredo smo slišali streljanje iz doline in potem spet vso noč. Takole ob 3. zjutraj v četrtek je streljanje ponehalo. Nad nami krožijo izvidniška letala, nihče si ne upa iz hiše. Od kraja je na Pohorju še delovala težka artilerija, vsega skupaj štirje topovi, ki so streljali na cesto pod Meljskim hribom in cesto pri St. Petru, od koder se je pomikala nemška armada proti Mariboru. V sredo popoldne pa je tudi ta četa opustila delo, uničila topove in razbitine zakopala kar v gozdu.

Slavko Osterc

V zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani je umrl po daljši bolezni slovenski skladatelj, profesor konservatorija Slavko Osterc. Z njim je izgubila naša glasba predstavitelja modernih glasbenih stremenj, neumorno plodovitega komponista, ki je vse do zadnjega časa smoval in ustvarjal, trdno verujoč v svoje osebno poslanstvo v slovenskem glasbenem življenju. Usoda je hotela, da je

izhiral mnogo prežgodaj. Vzlic temu, da ni dosegel niti petdesetega leta, je zapustil za seboj obilno glasbeno dedščino, ki bo zagotovo Osterčevemu imenu trajno mesto v slovenski glasbeni kulturi. To tudi tedaj, če naš glasbeni razvoj morda ne bo šel dalje v smeri, ki jo je zagovarjal in s svojim delom uterjeval Slavko Osterc.

Rodil se je v starodavnem trgu Veržeru ob Muri blizu Ljutomeru 17. junija 1895. Študiral je na učilišču v Mariboru in tam maturiral 1. 1914. Služboval je v raznih krajih na štajerskem, naposled v Celju, kjer je za meščanski šol poučeval glasbo. V letih 1925—1927 je študiral na državnem konservatoriju v Pragi. Bivanje in študij v češkem kulturnem središču sta imela na Osterca neizbrisni vpliv in sta bistveno pripomogla k izoblikovanju njegove skladateljske fiziognomije. Med njegovimi učitelji so bili Jiráček (kompozicija), Ostrčil (dirigiranje), Pujman (operna režija), Hába (četrtsona glasba). Zdi se, da je imel največji vpliv na svojega slovenskega

Eden izmed vojakov je pribežal v hišo in obupan prosil:

— Skrijte me, jaz ne grem nikamor več, saj je itak vse zaman.

Pomešal se je med druge, ki so ždeli na senu, in z njimi čakal usode.

Nemške čete prihajajo

Popoldne je naletaval sneg, brozga na cesti. Ob 16. so prve nemške izvidniške čete na motorjih prihiteli iz Maribora, za njimi pa konji s težkimi topovi, po trije pari velikih konj pred vsakim, da takšnih še nismo videli. Vprašali smo, kakšna pasma je to in smo dobili odgovor:

— To so irski in belgijski konji. Potem je šla kolona za kolono, 8 dni brez konca in kraja, noč in dan, motorizirana vojska, tanki, oklopni avtomobili, težki tovorni avti, vse na polnogumastih kolesih. Nisem videla vojaka, ki bi bil peš. Jugoslovanska vojska je pred umikom porušila telefonske zveze, a nemške čete so že drugi dan postavile drogeve nazaj in napeljale žice. Bežeča vojska je zakopala tudi nekaj min ob državni cesti in okrog nekaterih hiš, menda je hotela vse skupaj spustiti v zrak, a zadnji trenutek ni več utengila. Državna cesta Maribor—Celje je bila znana kot ena najslabših v bivši dravski banovini, v 8 dneh pa, ko je tekla po nji motorizirana nemška vojska, je postala črna in gladka ko asfaltirana, tako da ji zdaj ne bo treba še posebnega popravila.

Spremembe, ki prinašajo nov red

Na veliko nedeljo se niti malo nismo zavedali praznika. Malokje so speklili kaj pogleda, k blagoslovu nihče ni nosil. Čeprav je vojna vihra odšla dalje proti jugu, so še vedno krožila nemška letala po zraku, povsem nizko, da smo lahko razločili ogromne bombalke z žoltimi znamenji ob trupu in repu. Svetili so se ko srebrne ptice v zraku. Od daleč se je še vedno slišalo grmenje, tudi nad Mariborom je pokalo. Razstreljevali so šentiljski predor pa vse bunkerje, ki jih je zgradila jugoslovanska vojska. Po praznikih pa so kmetje začeli obdelovati polja. Pred pluge so vpregli krave, ker jim je bila konje pobrala vojska. Domače življenje je ostalo po starem, preko nas in čez svet pa gredo velike spremembe, v katerih se ustvarja nov red.

Odpor Ircev v Ulstru

New York, 24. maja. s. Iz Belfasta poročajo, da so se ulsterski nacionalisti obrnili na De Valero s prošnjo, naj jim svetuje in jih podpre v borbi proti predlogu ulsterskega ministrskega predsednika Andrews, ki zahteva, da se uvede obvezna vojaška služba tudi za Irce v Ulstru. Spričo okoliščine, da predstavljajo irski nacionalisti v Ulstru eno tretjino prebivalstva, se je bati, da bo izbruhnila v deželi huda politična kriza.

Dublin, 24. maja. rs. Iz Belfasta poročajo, da se je ministrski svet Severne Irske sestal k izredni seji, ki je bila v zvezi z naraščajočim vznemirjenjem prebivalstva, ki preti z neredi, če bi se uvedla splošna vojaška dolžnost za službo v angleški vojski.

tu pomaga!

Nekaj kapljic zadošča, da pekoči žar in napetost kože popustita in neha skletiti. Koža naglo ozdravi ter postane gladka in mehka. Že naslednji dan boste opazili, koliko lažje in kako brez bolečin se brijete.

Ne vemo ne ure ne dneva

† Inšpektor Alfonz Ribič

Kakor nam poročajo, je dne 17. maja na svojem domu v Gornjem gradu umrl davčni inšpektor v pokolu g. Alfonz Ribič. V ponedeljek so ga ob številni udeležbi občinstva, ki je pričala, kako je bil pokojnik ljubljen in spoštovan, na domačem pokopališču položili k večnemu počitku.

Alfonz Ribič je bil rojen Gornjegrajsčan. Gimnazijo je študiral v Celju nato pa je nastopil svoje prvo službeno mesto v pisarni pokojnega notarja Kazimira Bratkoviča v domačem kraju. Leta 1903 je prešel v davčno službo, a kot pripravnik je moral daljšo dobo služiti brezplačno. Leta 1908. je postal asistent in je bil premeščen k davčnemu uradu v Radgono. Tam je služboval skupno s svojim prijateljem Ludvikom Klincem, s katerim sta povsod nastopala kot odkrita, narodnozavedna, napredna moža, mladi Ribič pa se je zlasti udeleževal kot navdušen pevec. Po dveh letih službovanja v Radgoni je bil na lastno prošnjo premeščen nazaj v domače mesto, kjer je prevzel po očetu tudi rojstni dom in si izbral življenjsko družico iz ugledne rodbine Vratnarijeve. Leta 1916 je postal kontrolor, od leta 1926 pa je kot davčni inšpektor vršil funkcijo šefa davčne uprave. V marcu lanskega leta je bil po 37 letih vestnega, marljivega dela upokojen.

V Gornjem gradu pa se je pokojni Ribič ves čas z vnuemo udeleževal tudi v narodnem življenju. V prejšnjih letih je mnogo delal v Čitalnici, Pevskem društvu in pri Sokolu, kjer je vsa leta opravljal tudi blagajniške posle. Kadarkoli je klicale narodna dolžnost, je rad priskočil na pomoč. Kot ševaj, a skozi in skozi korekten človek pa je bil povsod zaželen tudi kot prijeten družabnik. Bil je enako priljubljen med prebivalstvom kakor pri nadrejenih oblasteh. Inšpektorju Ribiču bomo ohranili časten spomin, hudo prizadetim preostalim pa izrekamo iskreno sožalje.

Anton Šproc †

Novo mesto, 24. maja

Ze zadnjo nedeljo smo smenili v našem listu, da ima pri nas letos smrt izredno bogato žetev. Za tovarnarjem Josipom Klemenčičem je kmalu legel v grob katastrofični inšpektor v p. g. Jakob Berne. V svoji aktivni službi je bil mož znan po vsem našem okraju kot izredno dober, sposoben in pravičen uradnik, ki nikdar in nobenemu človeku ni maral škodovati. Bil je izborni humorist in kot tak tudi iskan družabnik. Ko je pred leti moz stopil v zaslužni pokoj, se je zaradi boleznih otegnil družabnemu življenju in živel sam v popolnem tisti, dokler ga ni neizprosna smrt, ki ga je dohitela v bolnišnici usmiljenih bratov, ročila velikega trpljenja.

V petek dopoldne pa je na svojem stanovanju na Sukljevi cesti umrl upokojeni dolgoletni tajnik okrajnega glavarstva v Novem mestu g. Anton Šproc. Usoda je v resnici kruta in neizprosna. Tajnik g. Anton Šproc, ki je več let po svoji upokojitvi vršil posle tajnika Obrtnega združenja za novomeški okraj, čigar predsednik je bil pokojni Josip Klemenčič, je sedaj po enem tednu odšel v večnost za svojim blagim šefom.

Anton Šproc se je rodil pred 74 leti v Jistebcih pri Taboru na Češkem. Usoda je hotela, da je vsa svoja brezskrbna leta mladosti preživel med našim ljudstvom. Služboval je kot orožniški postajevodja več let v raznih krajih Julijske Krajine, nazadnje v Tolminu. V Kobarižu se je poročil s hčerko ugledne tamosnje rodbine Gruntarjeve — Antonijo. Leta 1900 je prišel v Novo mesto, kjer je nastopil odgovorno mesto tajnika pri okrajnem glavarstvu. Na tem položaju je bil mož celih 25 let. Leta 1925 je bil po vestnem in marljivem službovanju upokojen. V svetovni vojni je bil blagi mož s delom preobložen. Pčteg redne službe mu je bila poverjena skrb za begunce, ki so bili poslani v naše kraje iz

Se Vas loteva strah pred britjem?

Kdor ima občutljivo kožo, zanj je vsakodanjanje britje prava muka. Koža je stalno razdražena in peče ko ogenj.

Poljske in Julijske Krajine. Skrbeti je moral za prehrano in stanovanja, kar v onih težkih časih ni bilo lahko. Vse dni in včasih tudi ponoči ni imel potrebnega počitka. Mož pa ni klonil, temveč je pomagal tam, kjer je bilo treba. Poverjeno nalogo je delo na splošno zadovoljstvo do kraja svojega plodovitega življenja. V srečnem zakonu z ženo go. Antonijo so se rodili štirje sinovi in dve hčerki, ki pa sta umrli v cvetu svoje mladosti. Za njima je oče žaloval do smrti.

Skrbnemu in srčno dobremu družinskemu očetu in možu, ki je bil tudi naš dolgoletni naročnik, svetel spomin, preostalim našo iskreno sožalje.

Iz Novega mesta

n— Dve nesreči. Na cesti Mirna-Trebnje se je pri vasi Jablan težko ponesrečil uradni sreskega načelstva Sušec Fran. Na strni cesti je vozaču odpovedala zavora, kar je povzročilo njegov padec. Pri nesreči je dobil hude poškodbe predvsem na glavi in je v nevarnosti njegovo desno oko. — V Stransko vas je pripeljal h kovaču podkovač konja 28letni posestniški sin Ivan Hrovatič, doma iz Lakomc. Pri kovanju je konj naenkrat postal nemiren in je pričel z zadnjimi nogami suvati okrog sebe. S koplom je zadel v glavo Hrovatiča in ga občutno poškodoval nad desnimi očesom. — Oba poškodovanca se zdravita v bolnici usmiljenih bratov.

n— Triperesna deteljica. Na eni naših najprometnejših cest, Trdinovi cesti, biva pri svojih starih trije mladletni fantiči, ki stalno vznemirjajo to prometno cesto, odnosno pasante. V svojih izredno prostakih izrazih in ostudnih kletvicah so ti zrel fantiči nenadkritivi. Povrh vseh teh lastnosti pa so še celo tako drzni, da dejansko napadajo pasante. Najbolj žalostno pa je, da z neverjetnim cinizmom, drznostjo in surovostjo pohajčujejo žensko in moško mladč. Ker je očito, da starši ne morejo ali pa nečesto napraviti red in svoje otroke poučiti o dostojnosti, naj se za te pobaline in pokvarjenice malo pobrigajo pristojni krogi.

FRANZ JOSEF GRENCICA
REC. 5. BR. 22355. 03.10.1940 G

Zapiski na robu

Dobro srce italijanskega vojaka

Veliko zgodb smo že slišali ali čitali o dobročrčnosti in poštenosti italijanskih vojakov, ki so si med našim ljudstvom s svojimi dejanji pridobili zaupanje in spoštovanje. Sincem uradniške družine je izgubil dobro polovico očetovega mesečnega zaslužka. Denar je našel italijanski vojak in izročil je bil hudo prizadetim staršem. Upokojencu je bil vrnjen denar, ki ga je pred okencem na pošti našel italijanski vojak. Pribežli slovenski družini je italijanski oficir podaril stotak. Za drugo tako družino je član italijanske vojske zbral med tovariši znaten znesek.

Podoben primer velikodušne darežljivosti so imeli pred dnevi priliko videti mimoidoči na neki ljubljanski ulici. Revna mati z bosim in v cunje zavitim otrokom je tožila gruča radovednežev in krivici, ki jo je doletela. Mimo je prišel italijanski oficir in se zanimal za nesrečo mlade matere. Ko so mu navzoči razložili njeno bedo, je odvedel otroka v bližnjo trgovino. Nemalo je bila presenečena mati in vsi navzoči, ko sta se čez čas vrnila oficir in malček. Od glave do nog na novo oblečena in obuteva otroka je častnik izročil materi in se poslovil. Vsa zmedena od radosti se je žena komaj mogla zahvaliti svojemu dobrotniku. Navzočnim se je globoko dojmilo plemenito dejanje italijanskega oficija.

Kopališče S. K. ILIRIJA
otvorjeno

Kronika

* **Službeni list za Ljubljansko pokrajino** št. 41 z dne 21. maja objavlja: podaljšanje plačilnega odloga nekaterim denarnim zavodom; redovanje in izpiti na državnih, ljudskih, mešanih, srednjih in strokovnih šolah; odredbe glede odvzema pogonskih sredstev in mazalnih olj; postavitev tujsko-prometne zveze »Putnik« pod sekvester in postavitev slovenskega Avtomobilskega kluba, sekcija Ljubljana, pod nadzorstvo.

* **Seme činkvantine in rudninski superfosfat.** Kmetijska družba v Ljubljani je preskrbela za svoje člane primerno količino semena činkvantine, kakor tudi rudninskega superfosfata. Oboje bo razdeljevala v svojih skladiščih v Ljubljani in Novem mestu, dokler zaloga traja. Činkvantin se sme uporabljati samo za seme ter se mora ista količina semena vrniti v jeseni od pridelka. Kmetovalci bodo morali podpisati zavezojo ovezjo.

* **Obletnica rojstnega dne dr. Ante Starčevića** so v Zagrebu svečano proslavili. V cerkvi na Kapitolu je bila zjutraj svečana zahvalna služba božja, zvečer pa so v proslavo rojstnega dne očeta hrvatske domovine priredile hrvatske žene v dvorani svečano akademijo. Na njej so hrvatska pevstva družila zapela »Himno očeta domovine« in več drugih hrvatskih pesmi, prof. dr. Stjepan Buč pa je predaval o življenju in delu dr. Ante Starčevića.

Potujemo v Beograd

Sprejemamo naročila privatnega in trgovskega značaja vsak dan do včerajšnje torka 27. t. m. do 12. ure. »Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 27/I, telefon 21-09.

* **Zelo občinstvo slovensko-italijanski in italijansko-slovenski slovar**, sestavljen A. Andričeviča, obsega nad 1500 strani. Dobil se je v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica 3. Slovar je vezan v celo platno in stane 150.— din.

* **Igra s patrono je nevarna.** V družini brivskega mojstra g. Juvana v Trebnjem se na praznik prestali precej strahu, ki je bil kriv domači 12 letni sinko Jožek. Deček je nekje na vasi dobil vojaško patrono, s katero se je brezbrizno igral. Patrono je prišel tudi domov, kjer jo je vrge! v štedilnik. Kmalu za tem je patrono z močnim pokom razneslo in kosi razstreljene patrono so dečku razmesarili desnico. Pri tej nevarni dečkovi igri pa je trpel tudi štedilnik. Ranjenec je bil takoj po nesreči pripeljan v bolnico usmiljenih bratov v Novem mestu.

* **Brezposelni davčni ulužbenici** (uradniki, zvižničniki in služitelji) naj se zaradi evidence javijo društvu davčnih uradnikov v Ljubljani, sodna palača, soba št. 4. Prijavi naj se vsi, organizirani in neorganizirani.

* **Košnja trave, urejanje vrto** ter vsa druga poljska dela bodisi v Ljubljani ali izven nje, prevzema za vse leto dva naltizna izobražena-književnika. Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo »Jutra« v Ljubljani.

* **V Trstu so umrli** 63-letna Josipina Cerkenikova, 80-letni Andrej Rupena, 20-letni Vladimir Gražar in 39-letni Viktor Sila.

* **Nesreče.** 31letnega uradnika državnih železnic Edvarda Ošabna je na cesti podrl nek motociklist in ga hudo poškodoval. V Fredosliju pri Kranju je padel s kolesa 35-letni delavec Franc Zelnik. Potolkel se je po glavi in po rokah. 15letni posestnikov sin Alojz Verbaš je šmarnega pri Litiji je med igro padel in si zlomil desno nogo. 5-letna ključavničarjeva hčerka Marija Lumburjeva je doma v železnih padla pod voz. Kolesa so šla čez njo in ima dekle hude notranje poškodbe. Z vrelo kavo se je polila Sletna Mihaela Dermastjeva in se hudo opekla po rokah. Vse ponesrečence so prepejali v ljubljansko bolnišnico.

Iz Ljubljane

u— **Otvoritev razstave moderne slovenske likovne umetnosti.** Na današnje nedelje ob 11. bo v Jakopičevem paviljonu slovesno otvorjena razstava moderne slovenske likovne umetnosti. Te razstave se udeležujejo s svojimi deli 14-članska skupina Društva slovenskih likovnih umetnikov. So to sama znana imena — O. Globočnik, F. Gorše, B. Kalin, Z. Kalin, G. A. Kos, S. Kregar, M. Maleš, Z. Musič, N. Omerša, M. Pregelj, K. Putrich, E. Sajevec, N. Sedej in F. Smerdu.

u— **Društvo slušateljev Glasbene akademije** vabi vse slušatelje, da se udeležijo pogreba prof. Osterca. Zbirališče ob 3. pred Batova palačo.

u— **Turistični odbor za mesto Ljubljano** priredi jutri v nedeljo 25. t. m. ob 11. dopoldne promenadni koncert v Zvezdi. Spored: Ciril Pregelj: Pozdrav iz Rogaske Slatine, koračnica; Gounod: Romeo in Julija, turo; Parma: Ksenija, operne melodije; Jakl: V kresni noči, intermezzo; Smetana: Poljub, operne melodije; Bernard-Dollnar: V jutranji zarji, slovenske pesmi; dr. Cerin: Za dom in rod, koračnica. Igrala bo godba železničarskega glasbenega društva »Sloga«, kapelnik H. Svetel.

u— **Opozorilo.** Vsi bivši aktivni častniki, vojaški uradniki, podčastniki in državni ojastrji naj se zaradi zbiranja potrebnih raknadih podatkov sigurno zgleda v ponedeljek 26. t. m. in sicer častniki v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu ostali pa v Hrenovi ulici 11.

u— **Umetniška razstava v palači Bate** bo odprta do binkoštno nedelje 1. junija. Zanimanje za dela naših najmlajših rastle iz dneva v dan. Posebnost te razstave je brez dvoma mladi gluhoonemi umetnik štrečelj, ki ce je javnosti prvič predstavil s portretom mladeniča in s Sramežljivo. Dela sta uspešna, vendar je treba poudariti, da nista med njegovimi najboljšimi. Pozornost vzbujajo tudi Jakčičeva in Doganova deis. Danes dopoldne ob 10. uri bo vodstvo po razstavi, na kar opozarjamo vse naše občinstvo.

u— **Naše kulturno in družabno življenje** v filmu. Že nekaj dni se mudi v naših krajih italijanska filmska družba, knjižarna na trak naše kulturne znamenitosti in tudi družabno življenje med Slovenci. Pre-

teklo sredo so posneli kletne prostore v Zvezdi, danes pa bodo filmali tradicionalno procesijo na Rakovniku. Obisk vernikov iz najrazličnejših krajev naše dežele je vsako leto tej verski svečanosti dal posebno slavnostno lice, zlasti še, ker so med udeleženci vedno v velikem številu zastopane tudi naše prelepe narodne noše. Zato bi bilo priporočljivo, da se tudi današnje procesije udeležijo čim več udeležencev, v slovenskih narodnih nošah.

u— **Opozorjamo na koncert v soboto 31. t. m. ob 15.30 v Franciškanski dvorani**, ki ga priredi tenorist Slavko Lukman s sodelovanjem pianistke gđ. Erike Spec. Gosp. i ukman nam zapoje skladbe poznanih skladateljev Puccinija, Leoncavalla, Schuberta, Mayerbeera, Perla, Stritofa in Flajšmana. Gđna Erika Spec bo zaigrala tri solo skladbe na klavirju in sicer Mozarta in Griga. (—)

u— **Prometne ovire pred poslopjem** glavne pošte. Že nekaj tednov stoji ob poslopju glavne pošte late, ki občutno ovirajo pešhojo po hodniku. Če se kleparska in krovska dela že morajo naznanjati na tako zastareli način, potem naj bi zadostovali saj dve taki oviri. Ljudje se namreč ne menijo za opozorilo na nevarnost in nemoteno hodijo po hodniku. Na prometnih ulicah, kakršne so pred pošto, naj bi se pešce na drug način opozorilo na nevarnost zaradi krovskih del, ali pa naj se hoja po takih hodnikih enostavno prepove, če že krovce ne more zagotoviti varnega prehoda. S postavljanjem prometnih ovir gotovo ni odstranjena nevarnost za mimoidoče in ni dosežen pravi smoter.

u— **Večer pesmi in arij**, ki ga bo pela naša odlična altistka ga. Franja Golobova jutri v ponedeljek ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani, ob imeli naslednji spored: Pergolesi: Eia Mater, arija iz oratorija Stabat Mater. Carissimi: Pesem in Zmaga; Falconieri: Lepe oči; Scarlatti: Že sonce vzhaja; Respighi: Megle. Sledil bo slovenski del sporeda, ki obsega naslednje samospelce: Benjamin Ipavec: V spominsko knjigo; Adamič: Kot iz tihe zabljene kapele; Lajović: V skeru in Zalostna deklara (prva izvedba); Mrkijan: Beli oblaki; Lipovšek: Tebi (prva izvedba); Oster: Procesija. Nato sledi arije in sicer: Čajkovski: Arija Pauline iz Pikove dame; Saint Saens: Arija iz opere Samson in Dalila; Verdi: Arija Azucene iz opere Trubadur. Pri klavirju pianist Marjan Lipovšek. Predprodaja v knjigarni Glasbene Maticice. Na koncert, ki bo prvovrsten umetniški dogodek, opozarjamo in vabimo vse glasbojubivo občinstvo. (—)

u— **Knjigovodstvene, pisalne, računske stroje** in registrirane blagajne vam strokovno popravi Boris V. Simandl. Ljubljana Dvorkova ulica 3, tel. 24-07. (—)

u— **V korist »Društva slepih«** je darovala namesto venca na krsto blagopokojnemu g. Alojziju Kuncu — obitelj Novakova 300.— din.

u— **Gledališke obiskovalce** opozarjamo, da posluje dnevna blagajna v operi (prodaja vstopnic za dramske in operne predstave) vsak dan dopoldne od pol 11. do pol 12.

Letos bodo prav posebno prišli na svoj račun igralci tenisa. Zato ne odlašajte in se prijavite za tenis na krasnih prostorih SK Ilirije pod Cekinovicim gradom

Italijanski tečaj

XXII.

Veleunik Imperativo.

Tenete! Obdržite! Dàtemi! Dajte mi Portàtemi! Prinсите mi! Lasciate ogni speranza! Opustite vsako nado! Andiamo! Pojdimo! Viè(i)! Pridi!

Veleunik za prvo in drugo osebo množine ima iste končnice kakor določni naklon, samo osebni zaimek noi, voi odpade. V drugi osebi ednine ima I. spregatev -a, ostali dve pa -i.

I. *cantare peti* *bevere*
canta! poj *bévi! pij!*
cantiàmo! pojmo! *biviàmo! pijmo!*
cantàte! pojte! *bevéte! pijte!*

III. *dormire spati* *finire*
dormi! spi! *finisci! končaj!*
dormiàmo! spimo! *finiàmo! končajmo!*
dormite! spite! *finite! končajte!*

Osebni zaimeki (do sedaj jih poznamo: mi — me, mi; ti — te, ti; ci — nas, nam; vi — vas, vam) se stavijo na trdlini veleunik in tvorijo z njim eno besedo; pri nikanem veleuniku stojijo pred njim. V drugi osebi ednine se rabi namesto zanikanega veleunika nedoločnik: ne poj=non cantare! ne pij=non bevere! ne spi=non dormire! umite se=lavatevi! ne umivajte se=non vi lavate! pritožimo se=lagnàmo! ne pritožujmo se=non ci lagnàmo!

Posebej si zapomnimo: sii! bodi! siàmo! bodimo! siàte! bodite! àbbi! imej! àbbiàmo! imejmo! àbbiàte! imejte!

Nekateri glagoli, in to baš taki, ki se v vsakdanjem govoru najčesteje rabijo, se v sedanjiku ne spregajo popolnoma po vzorcu, ki smo se ga naučili v osmi lekciji, zato si bomo polagoma ogledali tudi te. Danes se naučimo dare — dati, stare — stati in andare — iti.

Dare: 1. do, 2. dai, 3. dà, 1. diamo, 2. date, 3. danno.

Stare: 1. sto, 2. stai, 3. sta, 1. stiano, 2. state, 3. stanno.

Andare: 1. vo, vado, 2. vai, 3. va, 1. andiamo, 2. andate, 3. vanno. (8. lekcija!)

Primerjajte spregatev glagola fare

13. ure, popoldne pa od 17. do 19. ure. V dramli je odprta blagajna vedno samo pol ure pred predstavo. V operi se dobe vstopnice za vse operne in dramske predstave že en dan poprej v gori navedenih poslovnih urah in občinstvu priporočamo, da si rabavljajo vstopnice že v predprodaji, da se tako izogne čakanju in navalu pri blagajni pred pričetkom predstave.

u— **Dar Rdečemu križu.** Uradništvo Pokojninskega zavoda v Ljubljani poklanja Rdečemu križu, socialnemu odseku, znesek 1.255.— Din v počastitev spomina gospe Marije Vrančičeve, matere direktorja Pokojninskega zavoda g. dr. Janka Vrančiča. — **Namesto venca na krsto gospe** Mariji Finkovi daruje rodbina g. Ivana Keršiča za Rdeči križ 200.— Din. — **Za socialni sklad Rdečega križa** daruje namesto venca na krsto ge. Marije Finkove družina dr. Drago Svajgerjeva 200.— Din.

u— **Vse akademsko izobražene žene**, ki so zaradi razmer izgubile službo in eksistenco, naj se javijo v Pražakovi ulici 12, III. nadst. na delavnik od 8.—9. ure zjutraj.

u— **Skok v Ljubljano.** Včeraj malo pred pol 7. zvečer so bili poklicani reševalci na pomoč, da rešijo iz Ljubljane nekoga moškega, ki je že ves zmeden otepal vojo po vodi. orodnim avtomobilom in 9 možni so takoj odbrzeli proti Sv. Petra nasipu. Potegnili so iz vode brezposelnega delavca Avguština Verlača iz Dev. Marije v Polju. Nekoliko omotičen in zmeden je potem pripovedoval, da je skočil v vodo, da reši nekega psa, ker mu je lastnica ljubljala za nagrado 1000 din. Reševalci so dobobra prezeblaga Verlača odpeljali v bolnišnico.

u— **Ročna granata** je zahtevala življenje učenca 3. razreda osnovne šole v Dev. Mariji v Polju Franca Jeriha. Iz šole grede je našel deček na cesti ročno granato. Ko je prišel malo pred poldnem domov na Sipa, mu je granata padla iz žepa na tla. Deček je hotel granato pobrati, toda v tistem trenutku je nenadoma eksplodirala. Jeriha je bil strašno razmesarjen po vsem telesu. Izstopila so mu čreva in odtrgalo mu je pol glave. Nesrečni fant je bil na mestu mrtev.

S Spodnje Štajerske

Izplačevanje rent. Starostne, invalidne, vdovske in otroške rente, priznane po Pokojninskem zavodu v Ljubljani, se bodo izplačevale pri Überleitungsstelle für Sozialversicherung v Mariboru; v Slovenjem Gradcu, v Gornjem gradu, v Laškem, Hrastniku, Trbovljah, Krškem, Brežicah, Ptuj in Ljutomeru v občinski pisarni, v Celju pa v poslopju Grabenstrasse 3. Pri izplačilu je treba predložiti priznanico o renti, zadnji poštni odrezek in rojstni list. Rentniki, ki so zaposleni, morajo predložiti po trdilo delodajalca o višini mezde.

Tvrdke, ki imajo svoj sedež na Spodnjem Štajerskem, ki imajo blago na zalogi in sicer na področju, zasedenem po italijanski vojski, pa so te zaloge dokazno poravnane pred 11. aprilom, morajo te zaloge takoj, najpozneje pa v teku osmih dni, prijaviti pri gospodarskem pooblaščenca šefa civilne uprave za Spodnji Štajer v Mariboru Gregorčičeva ulica (zdaj Schillerstrasse) 12, drugo nadstropje.

se za temi oblikami podvoji: dammi! daj mi, facci! stori nam itd.

Questo — Codesto — Quello.

Io ho questo libro, questa cravatta, quest'amico, quest'amica, questi libri, queste scarpe.

Tu hai codesto libro, codesta cravatta, codest'amico, codest'amica, codesti libri, codeste scarpe.

Egli ha quel libro, quello stivale, quell'amico, quella cravatta, quell'amica, quei libri, quegli amici, quelle amiche.

On ima ono knjigo, ono ovratnico, one škornje, one čevlje (ki so proč od nas).

Questo — ta — kaže na stvar, ki je blizu človeka, ki govori; codesto — ti — na stvar, ki je pri onem, s katerim govorimo; quello — oni — na stvar, ki je proč od nas. Questo in codesto odpahnetta svoj -o in -a pred samoglasniki: quest'albero, quest'acqua; v množini pa sme (ne mora!) -i odpasti samo pred začetnim i, -e pred začetnim e: quest(i) Italiani, toda questi armadi, quest(e) erbe, toda queste amiche. Quello se v svojih končnicah sklada popolnoma z določnim členom: il libro — quel libro, lo zio — quello zio, l'amico — quell'amico, la valle — quella valle, l'amica — quell'amica, i libri — quei libri, gli zii — quegli zii, le amiche — quelle amiche, gli (gl') Italiani, le (l') erbe.

Vaja. Napišite trdiline in nikanle veleunike glagolov: parlare l'italiano, mangiare queste pere, contentarsi di questa zuppa, avvicinarsi.

Prevedite: Ne odgovarjajte temu človeku! Natakaj, prinesite mi najprej zakuhanu juho, potem bržlo s praženim krompirjem in glavno solato ter končno rižev puding! Sedimo k (a) tej mizici! Ne pij preveč vina (troppo vino)! Oni možje so prijatelji tega gospoda. Je svinjska pečenka pripravljena (razvrsti: Je pripravljena sv. p.)? Ne, gospod, treba bo še počakati deset (dieci) minut.

* **E.I.A.R. RADIO LJUBLJANA**

Radjske poslušalce, ki slede pouku italijanske po radiu, opozarjamo, da bo predavatelj g. prof. dr. Stanko Leben v svojem predavanju v nedeljo 25. t. m. ob 19. še razlagal besedilo IV. lekcije, ki je bilo našljeno v petkovi številki.

Naše gledališče

D R A M A :

Začetek ob 19. uri.

Nedelja, 25. maja: Učenjak. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 26. maja: zaprto.
Torek, 27. maja: Trideset sekund ljubezni. Red tore.

V nedeljo ob 19. uri bodo igrali v Drami Retelovo sstrično veseligo »Učenjaka«, v kateri igrajo Cesar, Daneš, Nablocka in 11-ut komične vloge, ki so pripomogle delu č. živahnega uspeha pri občinstvu. Razen njih sodelujejo še: Gale, Peček, Simčičeva, Vida Juvanova, Presnetin in Kaukler. Jan bo igral še naslovno vlogo in sicer dr. Blažiča. Režiser: dr. Kreft.

Zadnje delo, ki pride v letošnji sezoni za abonente na spored, bo igra, ki sta jo napisala Camasio in Oxilla, »Bog z vami, mlada leta!« (Addio, Giovinezza). Premiera je predvidena za prihodnji teden. Delo bo režiral prof. šest.

O P E R A :

Začetek ob 19. uri.

Nedelja, 25. maja: ob 15. uri Princiska in zmaj. Mladinska opereta. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 13. uri: Faust. Izven.
Ponedeljek, 26. maja: zaprto.
Torek, 27. maja: Baletni večer. Red B.

Dopisi

»Maja«

Dvignite pismo v ogl. odd. Jutra. 9932-24

Slovensko

konverzacija

želi starejši akademski in inteligentno damo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Konverzacija« 10085-24

Ženitve

Dekle

srednjih let, želi poznati v svrhu ženitve poštenega, gospodnega, lepotekosti, 40 do 50 let, starega, stalnega nameščenca, v službi. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra žena« 9982-25

Gospodična

z nekaj prihranki se želi poročiti z gospodom od 30 do 40 let stari. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromna« 9987-25

Glasbila

Pet harmonik

ugodno prodam: 2 diatonični, tristrunski s poltoni, 1 diatonična, dvostrunna otroška, s poltoni, 1 tristrunna navadna, lahka in 1 tristrunna kromatična, z 80 bas, 4 harmonike so znanke »Lubase« in s celulozom, ena je Hohnerova. Vse so v dobrem stanju. Ogl. odd. Jutra pod »Glasbila« 9985-26

Klavir prodam

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10031-26

Klavir

kratek, črn, znanke C. Hofmann, Wien, prodam — Vprašati Gledališka ul. 2, II, desno. 10112-26

Živali

Jazbecarje mladiče

zelo lepe, poceni prodam. Ponudbe na oglašni odd. Jutra pod »Jazbecarji« 9978-27

Istrski braki

mladiči čistokrvnih istrskih brakov, kratke in resaste dlake, se oddajo proti povračilu stroškov prehrane. Parna Pogorica, Vrhnika. 9788-27

Papige

Specialna gojitelj raznobarnih papigic skobčev prvotnega kvalitete v znanjem, letališču. Na razpolago sposobni mladiči za učenje in krotenje. Zgor. Siška, Obirska ulica 10, Ljubljana. 9994-27

Dobrega konja

za kmečka dela prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 10111-27

Izgubljeno

Nalivno pero

»Aurora« sem izgubil v bližini letnega telovadšča v petek zvečer. Javite na ogl. odd. Jutra pod »Izgubljeno« 10012-28

Stroji

Pisalni stroj

mail v kovčegu »Remington« skoro nov naprodaj. Ogled in posojila v gostilni, Celovška cesta 72. 10140-29

Šivalni stroj

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Domača uporaba« 9931-29

Ne zamudite!

Še nekaj popolnoma novih šivalnih strojev prvotnih znanke je ugodno naprodaj pri »Promet« (nasprotni križanske cerkve). 31-29

Kupim

rabljeno strojniško na električni ali nožni pogon 1,5 do 2 m. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Kupim« 9981-29

INSERIRAJ

V »JUTRU«

Nedelja v Operi. Popoldne ob 15. uri bodo izvajali Golovino in Gregorčev bajlo »Princiska in zmaj« pri kateri bo imela mladina veliko zabave. Pogumni Joško, hudobni cigan, nesrečna princiska, dobi kralj, veseli norček, prijazni palčki, gozdne živali in drugi, ustvarjajo dejanje, ki nudi otrokom toliko prestra in zanimivega, da jih navaja v sodoživljanje boja dotrega z zlim, da naj nudijo starši otrokom možnost obiskati to predstavo. Igrali bodo Parbičeva, Planecki, Modest in Belizar Sancin, Sirdarova Polajnjarjeva, Marenk, Kikovec in drugi.

Opozorjamo na večerno predstavo Gounodove opere »Faust«, ki spada med gosposke posepane repertoarne opere in privlači občinstvo s svojo pevno glasbo in učinkovitim libretom. Letošnja izvedba je izvala veliko odobravanje. Faust bo pel Franci, Margaret Vidaličeva, Mefista Popov, Valentina Janko, Marta Kogejeva, Siebela Polajnjarjeva in Wagnerja Dolničar. Režiser: C. Debevoč. Dirigent: D. Zebre.

Eksplodizija

v ameriškem rudniku

New York, 24. maja. s. V rudniku Bickenu v državi Indiani je nastala silna eksplozija. Po prvih podatkih je bilo 14 rudarjev ubitih. Do eksplozije je prišlo v nekem globokem rovu in so zaradi tega revalna dela zalo otzorna.

Vse občinske urade

in privatnike lepo prosim, ako mi sporoče, če se nahaja štev. konja 1193 na občinskem uradu od črne konja, stara 10 let, proti povrnitvi stroškov in nagradi. Naslov Stopar Franciška, Ljubljana VII, Jernejeva cesta št. 39. 9961-31

Iščem konja vranca

brez kakšne lise, visok, vitek, močne postave, s št. 1866 ki je moglo sedaj iznajdena. Nadalje kompleten komat, na kletki pločevinast znak K. K. ter voz z žigi na olesu K. Kovač, ravno tako na sprednjih in zadnjih trkah in ter olesu. Stari trg pri Rakeku. 10011-31

1.500 din nagrade

plačam takoj onemu, ki mi sporoči, kje se nahaja konj »Prava«, k dor. gruš. obe zadnji nogi bel. na smrkcu majhna bela lisa, mera 154-172-1934, št. 286 na kopitu. Konj je bil oddan v Ribnici v bojno komoro. Kdor bi kaj vedel o konju naj sporoči proti omenjeni nagradi Francu Bizjaku, Sevnica pri Trebnjem. Nagrada 1500 din prejme oni, ki mi sporoči vsi naslovi. Kje se konj nahaja. 10032-31

Kozmetični salon

Slava, Zagreb, Šubičeva 62, vokal Kvaternikova cesta se pripravlja na enenjenim damam. Dnevno negovanje s brano in stanovanjem din 200.— Garantiran uspeh

Božič Nana — dijakinja:
Zabe

Kvak, kvak, kvak,
po nebu se podi oblak.
Je velik kakor luže tri,
iz njega droben dež prši.

Rega, rega, rega,
saj dosti imamo vsega,
le dežja primanjkuje,
in žabji rod vzdihuje.

Kjer se prepirata dva

Bilo je še v tistih časih, ko je tudi med vrabci še bila navada, da so drug drugemu jemali to ali ono reč in se za njo prepirali. Rado se je dogajalo, kakor se dogaja dandanes še pri ljudeh, da če je ta ali oni vrabec kje kaj našel in pobral, mu je drug bil nevoščljiv in

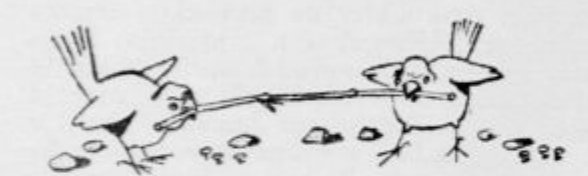

se je z njim prepiral in zahteval tisto za sebe.

Modri vrabčki so sicer oznanjevali, da se naj te navade, ki ni lepa in dostojna vrabcev, otresejo, ali kdo bi jih poslušal, še manj pa ubogal.

In tako je bilo nekake dne, nekako pomladi, ko je bilo vrabcem trebalo skrbeti za nova gnezda. Neki vrabček je iskal za svoje gnezdo gradivo in na dvorišču kmetije je zagledal na tleh lepo dolgo slamo.

»To bo pa kakor nalašč za moje gnezdo,« je pomislil in — frfrfrfr — zletel, da bi jo vzel. Videl je to drugi vrabček, ki se je grel na pomladanskem

soncu in premišljal, kje in kako bi najlaže našel gradivo za svoje gnezdo.

»Oho,« je rekel, ko je videl, kako je vrabček zletel k tisti slami in jo zgrabil s kljunom. »To bi baš bilo nekaj zame.«

In že je zletel k vrabčku in zagrabil za drugi konec slame.

»To je moje,« se je našopiril prvi vrabček. »Za gnezdo mi bo.«

»Ne, moje je,« je kljuval drugi vrabček in vlekel za slamo.

MLADO JUTRO

Prvi vrabček se ni vdal. Kako bi se naj vdal, ko je vendar on bil prvi, ki je pobral slamo. Ali tudi drugi vrabček ni popustil. Zakaj bi moral popustiti, je trdil, ko pa tudi jaz potrebujem gradivo za svoje gnezdo.

»Pusti,« je začvrčal ves jezen drugi vrabček. »Če ne te s kljunom, da boš pomnil. «Kako si upaš, če jaz hočem?»

Prvi vrabček pa ni popustil. »Ne,« je rekel in trgal slamo iz kljuna svojega nasprotnika. »Poišči si drugega gradiva! Ne pobiraj tega, kar je že moje.«

Ruvala sta se in trgala slamo drug drugemu. Perje obeh se je v jezi šopirilo kakor krtača, repa sta bila kakor sulici in v očeh jeza, v kljuna po ostrina, ki je sekala v meso. V tej borbi se je slama lomila, mečkala, srd je gorel v obeh, da nista opazila, kako je izza ogla pokukala mačka. Bela je bila, velika in košati rep je zamahnil kakor zastava, ko je zagledala priči prepir. Rdečkast, mehek jezik je obližnil nazdrvi. Potuh-

nila se je k zemlji, tiho, rahlo stopala naprej in oči, vse iskreče, so bile uprte v borača se vrabca.

»Savss,« je bilo slišati tisti mehek skok mačke, ko je priletela med borača se vrabca. Savsnila je s kremplji, da se perje poprašilo in zlovoljno gledala, čudeč se, da sta ji vkljub opreznosti in dobro merjenemu skoku, odletela.

»Nič ne de,« je bilo v njenem dvignjenem in kakor srp zaokroženem koncu repa, ko je počasi stopala po dvorišču in se tako po strani ozrla na drevo, kjer sta sedla vrabca. V tistem pogledu je bilo nekako, kakor bi rekla:

»Če ni bilo zdaj, bo pa jutri!«

Drugi vrabci, ki so vse to videli, so jima častitali, da sta srečno ušla ostrim krempljem smrtnega sovražnika. Neki modri vrabec pa je rekel:

»To naj vam bo vsem v pouk. Vsega je dovolj na zemlji. Zakaj jemati drugemu iz ust. Sam si poišči in ustvari. Svojemu tovarišu pa njegovega ne jem-

lji. Če bi vidva ubogala moj nauk, ki sem ga že šestokrat ponovil, bi tvoja noga,« — pogledal je drugega, — »zdaj ne bila zlomljena in bi ne bil tako vekomaj zaznamovan, kakor boš odsihmal, a tvoja« — pogledal je prvega, — »čeprav si branil le svojo lastnino, — bi tudi ne bila opraskana in bi te ne bolela. Zakaj: Kjer se prepirata dva, tretji po navadi, dobiček ima.«

In od tistih dob, govori ustno izročilo, se vrabčki več med seboj ne prepirajo in ne jemljejo ničesar drug drugemu, ampak vsak nabira sam in se trudi sam. In, kakor pravi ustno izročilo, so zdaj zadovoljni, srečni in prijateljsko je med njimi doma.

NIKOLAJ FOL — Iz bolg. K. Špur

Svatba Miki Miške

Cesarjev norec je po pravici podvomil, da je vse v redu. In res — kaj se je bilo zgodilo:

Ko je princ prišel v palačo, so ga takoj odvedli v prestolno dvorano. Globo-

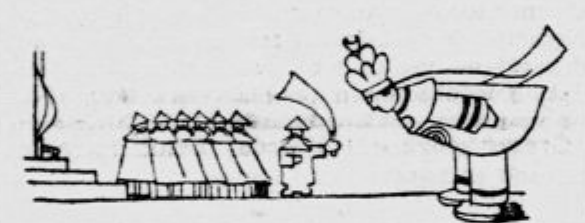

ko se je priklonil pred svetlim cesarjevim prestolom in rekel:

»Vaše Velikanstvo, izpolnil sem vašo voljo. Zmaj Hu-Hu-Hu je mrtev. Izpolnite tudi vi svojo obljubo in ma dajte hčer za ženo.«

»Moja beseda drži,« je odvrnil cesar. »Toda najprej nam pripoveduj, kako se ti je posrečilo, premagati nevarno pošast.«

»To je dolga in strašna povest, Vaše

veličanstvo. Spečega zmaja sta stražila dva do zob oborožena velikan, in z

njima sem se moral boriti na življenje in smrt. In ko se je zgrudil zadnji velikan, se je zmaj prebudil in planil nadme. Iz ogromnih čeljusti se mu je vsipal ogenj, ki je zažgal vse okoli sebe. Zbral sem poslednje moči in mu z drznim udarcem odsekal glavo.«

»Bravo, bravo, bravo!«

Minilo je celih sedem minut, preden je v dvorani zopet nastala tišina. Tedaj je cesar vprašal lažnjivega junaka, ali lahko pokaže zmajeva ognjena zoba.

— Seveda lahko — je odvrnil princ in začel brskati po žepih. A našel je samo en zob.

— Kam neki sem bil vtaknil drugega? Ga nisem dal morda kateremu med vami? — se je obrnil k vojakom. A vojaki so zmignili z nameni in niso odgovorili.

— Nemara sem ga med potjo izgubil,

— je dejal nazadnje.

— Lepo, lepo... Če bi bil jaz na vašem mestu, bi raje izgubil lastne zobe kakor zmajeva.

To je rekel cesarjev norec in vsi so mu molče pritrtili. Vsi so čakali, kaj bo rekel cesar. In cesar je dvignil desnico, se prijazno nasmehnil princu in rekel: — Verjamem ti, sin moj. Kdor je iztrgal zmaju en zob, ta mu je gotovo izdrl tudi drugega. To je jasno kakor beli dan. Pokličite mi hčer, Prelepo princesko Tiki-Tiki. —

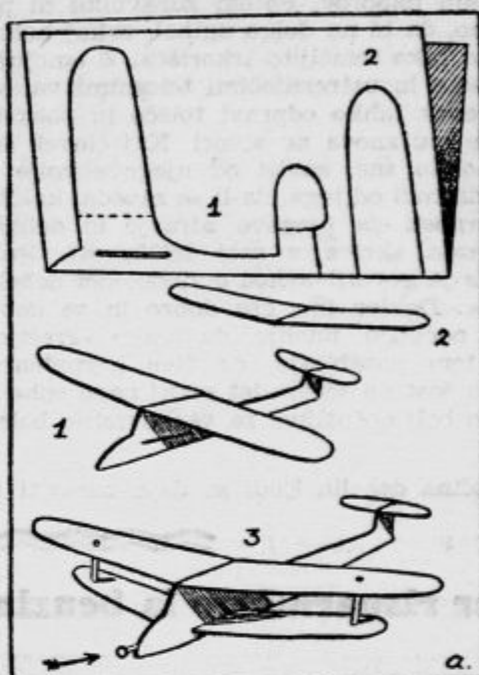
Tako je rekel lahkoverni cesar. A od lahkovernosti do neumnosti je en sam korak.

(Dalje prihodnjič)

Letalski model

Kako zvijete naglo letalski model iz papirja? Vzemite kos trdega risalnega papirja, upognite ga in po predlogi (slika I) izrežite. Pri tem ne pozabite na oba ureza —x—. Že takoj v začetku pazite, da bodo vsi urezi in upogibi smetritno natančni, drugače vam ne bo uspelo napraviti modela, ki bo v pravem ravnotežju.

»Trup« letala izdelate tako, da napravite ostro gubo tam, kjer je na naši risbi potegnjena črtkana črta. Nato razširite krila na obe strani. V »nos« letala zabodete iglo, katere konica naj bo obrnjena navznoter. Igla služi za

izpopolnitev ravnotežja modela, obenem pa veže trup (glej sliko II in III).

Slika II kaže, kako mora biti prednji rob repa upognjen tako daleč, kolikor dopušča urez —x—. Vidite pa tudi, da so prednji robovi kril rahlo obrnjeni navzdol, da tako čim bolj mogoče dobite pravo črto toka.

Model je izdelan (slika III) in če je vse tako, kakor bi moralo biti, se bo to preprosto letalo vzdrazilo pri mirnem vremenu v zraku tudi do deset minut.

Sale za naše male

Učitelj: »Sram te bodi. Bumček, okoli ust se te še jajček drži od zajtrka!«

Bumček: »Ne, gospod učitelj, jajček sem jedel snoči za večerjo!«

★

Učitelj: »Branko, povej mi, kaj je nápak v tem stavku: 'Gospod in gospa gre na vrt.'«

Branko: »Meni se zdi nápak, da gre gospa za gospodom. Gospod ni vluđen!«

Največji med slapovi

Pilot tovornega letala Jack Angel je po naročilu neke rudniške družbe prevažal nov stroj in nadomestnih delov preko Pariskega gorovja na severu Južne Amerike. Prihajal je iz Bolivije ob Orinoku in bi moral do Bogote v Kordiljerah. Nenaden vihar je njegovo letalo odklonil iz prave smeri. Angel je bil prisiljen, da se je dvigal višje in višje, kajti gorovja v novi smeri so rasla do višine 3300 m. Kotik daleč je segal pogled, so se pod njim širili neskončni pragozdi, potem so gozdno zelenje zamenjala skalovja, preko katerih je divjal vihar. Radijska naprava je odpovedala, motor se je od časa do časa ustavljaj, karte so bile za ozemlje, nad katerim je letel Angel, zaznamovane s proslutimi belimi lisami — to ozemlje še ni bilo raziskano. Dolgo časa se je pilot boril z viharjem in s pokvarjenim motorjem, končno, ko je vihar malo popustil, mu ni kazalo drugo, nego da pristane. Tako je tudi storil, toda njegov položaj je bil vse prej nego rožnat. Od kraja, kjer je oddal zadnje radijsko sporočilo, je bil silno daleč. Tam okrog ga bodo iskala reševalna letala, sem pa ne bo priletelo nobeno. S pripomočki, ki so mu bili na razpolago, ni mogel misliti na to, da bi motor popravil. Tako se je moral hočeš nočeš odločiti za dolgo potovanje skozi neraziskano deželo. Naložil si je živil na hrbet, se oborožil s puško in fotografsko kamero ter se podal na nevarno pot.

Gospodična Noso-rožica na potovanju

Na monakovski glavni postaji so ljudje pred kratkim občudovali nenavadnega potnika, oziroma potnico. Z brzovlakom se je pripeljala iz Kölna gospodična Kifarur, mlada nosorožica. Bila je sploh prvi nosorok, ki je po 50 letih pripotoval v mesto ob Izari. Izstopiti pa ni smela na postaji za potnike, ker so se bali, da bi dobila kakšen živčni napad, temveč so jo na blagovni postaji pretovorili na traktor, ki jo je popeljal v nje novi dom, neki monakovski cirkus, Kifarur je še prav mlada, vendar pa se s svojimi 2400 kg in dvema močnima rogovoma na nosu lahko prav imponirajoče postavi. Mož, ki jo je ujel, znani lovec na velike živali in rejec Cristoph Schulze, jo je sam spremljal iz Antwerpena v München, kajti takšen debelokožec se ponaša s ceno, ki jo je mogoče izraziti le s števili s petimi mesti.

Peči v — hladilnici

Groteskna reč se je primerila v zadnji hudi zimi v neki hladilnici v Houltonu v državi Maine. Zaradi izrednega zmrzlega mraza je temperatura v hladilnih stanih padla tako nizko, da je bil ravnotežni hladilnice postavljen pred težavno vprašanje. V prehladen mrazu se meso namreč pokvari, jajca pa še prej. Ravnatelj si za zadnje ni vedel drugega pomagati, nego je dal v hladilnico postaviti več električnih peči, ki so temperaturo dvigale na potrebno višino.

Angel je potoval skozi ozemlje Karonija in drugih velikih pritokov Orinoka, ki jih karta večinoma sploh ni kazala. Po dveh tednih je dospel do kraja, kjer ga je sprejelo oglašujoče bobnenje in treskanje. Zdelo se je, da razsaja v daljavi silovita nevihta. Trajalo je nekoliko ur, preden je izsledil vir tega grmenja: ogromen slap, ki je bil dotlej popolnoma neznan. Silen veletoč je drvel z nezasišano brzino skozi razmeroma ozko zarezo med visokim skalovjem ter se spuščal preko skalnega skoka v globino. Več nego dva dni je trajalo, preden si je letalec utrl pot do vznjožja tega velikankega slapa, ki je meril v dolžino 3 km. V starih močvirnih kaskadah se penijo razdivjane mase vode preko roba 3300 m visoke gorske planote in padajo potem prvih 1800 m navpično v globino. Tu je voda izvrtala ogromen kotel, ki jo sprejema vase in v katerem nastaja tisto strašno bobnenje, ki ga je slišati mnogo kilometrov daleč. Od dna tega kotla šumijo valovi dalje in se spuščajo kmalu na o novih 400 m v globino. Za tem »Malim slapom« sledijo velikanke brzice z naklonino 73 stopinj. S temi brzicami je celotni slap dolg 3 km.

Od slapa je Angel potoval vzdolž reke, dokler ni dospel do naselja domačinov, ki so mu dali na razpolago čoln, da se je mogel vrniti v civilizirane kraje. Ko so učenjaki pregledali njegove posnetke, so izjavili, da je novi slap v resnici največji na svetu in da se pred njim lahko skriva Niagara ter pred nedavnim odkriti slap Kakenaam. Pod vodstvom Jacka Angea se je sestavila znanstvena odprava, da preišče celotno področje gorovja Parima.

Moderni klobuki

Novi pomladni klobuki so izrazito »ženske«, kar pomeni, da navaden moški najbrže ne bi spoznal v teh oblikah nekaj klobuku podobnega. Govorimo kajpada o popoldanskih klobučkih, kajti športna pokrivala, bodisi slannata bodisi klobučevnasta, se dno še vedno neke standardne oblike, ki je že nekaj let veljavna in jo spreminja le višina oglavja ali širina krajev. Popoldanski, to se pravi: elegantni klobuki sede na ženskih glavah kakor volti živobani šopki, tako so okrašeni z rožami in tenčicami. Prav majhne oblike so, nostimo pa jih potisnjen globoko v desno stran čela, tako da povsem

odkrivajo tilnik ali kvišku nakodrano pričesko. Pa ne samo rože, cvetje in pajčolani, tudi perje, nežnobarvni ptički in trakovi v raznih barvah krase ta mična majhna pokrivala, ki nas spominjajo na nežne klobučke mladih gospodičen iz dobe rokokoja.

Iz vzorčaste svile

Še vedne ne bomo kdaj, pa bo poletje tu: nebo brez oblaka, pekoči sončni žarki, dolgi vroči dnevi... Prav je, če že sedaj nekoliko pomislimo na lahke obleke, da nas vročina ne bo presenetila. Letos bo na razpolago dovolj vzorčaste umetne svile v najbolj modernih živahnih desnih. Kakor veste, je umetna svila tako poceni, da si jo lahko privoščimo tudi sedaj, ko moramo skrbno premisliti višino vsakega izdatka. Iz vzorčaste svile si ukrojimo eno tistih lahkih, ljubeznivih in mladostnih oblek, ki jih lahko nostimo vse poletje.

Dobra gospodinja
Nekaj nasvetov

Iz glinaste posode odstranimo priokus po glini, če pred uporabo prevremo v takšni posodi nekaj kisa.

Dušnemu mesu dodamo med kuho kosček sladkorja, da postane bolj sočno.

Ko prilivamo pečenki tekočino, to se pravi vode, juhe ali soka, moramo paziti, da jo zalivamo z enako toplo tekočino, kajti mrzla tekočina bi napravila meso trdo.

Pri preveč soljeni jedi si pomagamo na ta način, da prekrijemo še toplo posodo s plateno cunjjo, ki je po vrhu posujemo s fino soljo in čvrsto nategnemo preko pokrovice. Tako jo pustimo toliko časa, da postane jed manj slana zaradi kemičnega procesa, ki ga posredujejo pare.

Sočevje kuhamo tako, da potopimo zelenjavo v posodo z neslanim krompir in pustimo hitro vreti v odkriti posodi. Tako ohrani sočevje lepo zeleno barvo. Solimo ga šele malo časa preden postavimo jed na mizo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Sodnik (obtožencu): »Če, kakor pravite, niste hoteli tožitelja oropati, čemu ste sredi gozda ustavili njegov avto in mu dali prosto pot šele tedaj, ko so prišli ljudje?«

Obtožencu: »Nu, hotel sem dobiti od njega nekaj bencina, ker sem imel madež na obleki.«

★

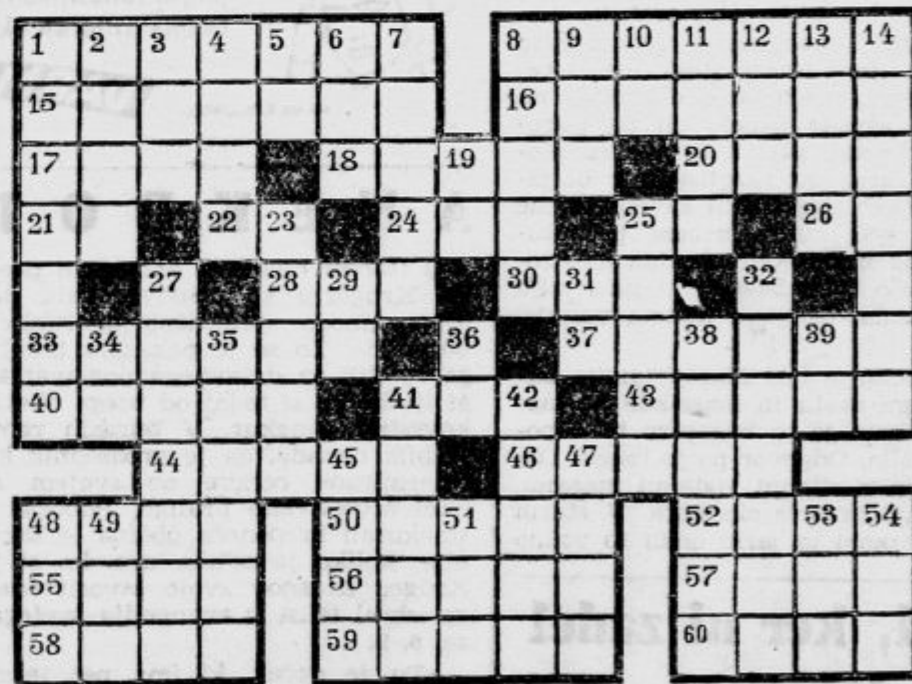
Zdravnik: »Nu, gospod Bertoncelj, ali se držite mojega recepta: na dan tri tablete in na to počitek konjaka?«

Pacient: »Da, gospod doktor, s tabletami sem za teden dni v zaostanku, s konjakom pa za tri tedne naprej!«

»Osleparili so nas. Mica, poč vendar ne greje!«
(Söndagnisse Strix)

Nedel ska križanka

Vodoravno: 1 beneški čoln, 8 vrsta morskih rib, 15 zlitina živega sredstva s kovino, 16 Cezarjev privržec, član drugega Triumvirata, 17 vulkanska masa, 18 ležati v postelji, 20 jadranski zaliv, 21 veznik, 22 medmet, 24 števniki, 25 ime hrvaškega publicista Mesariča, 26 latinska kratica za »tega letas«, 28 iglavec, 30 blazen, 33 pokrajina in višavje v Rumuniji, 37 italijanski operni komponist (fon), 40 Odisejeva domovina, 41 hudobna, 43 izdelek iz moke, 44 prostor, kraj 46 glorijs, 48 konec pravoslavne očenasa, 45 žensko ime, 52 gorovje v Južni Ameriki, 55 reka v Španiji, 56 najmanjši delci snovi, 57 svojilni zaimek, 58 država v Aziji, 59 rastlina, ki vsebuje alkohol, 60 domača žival

Navpično: 1 slavni italijanski fizik in astronom (1564—1642), 2 državica v Arabiji, 3 raj starih Slovanov, 4 del roke, 5 hrvaška kratica za »tega letas«, 6 kobra tvorba, 7 francoski fizik (1775—1836), 8 vrsta tkanine, 8 ime filmske igralkice Andre, 10 geografski pojem, 11 razdobje, 12 stari veznik, 13 pridevek boginje Atene, 14 glavno mesto Korzike, 19 kratica za »ad notam«, 23 tvorba vodenih hlapov v zraku, 25 grški otok, 27 turška pokrajina in mesto ob Sredozemskem morju, 23 med-

met, 31 predlog, 32 izdelovanje umetniških izdelkov, 34 kot 10 navpično, 35 upravnik, umen gospodar, 36 staroslovanska pijača, 38 skupni naziv za malazijsko in egiptsko obalo, 39 inicijali našega izumitelja, 41 dragocena kovina, 42 naduha, 45 papirjev dohodek, 47 nestrokovnjak, 48 oče, 49 znakma Dieslovih motorjev, 51 severni jelen, 53 kos, komad, 54 števniki.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Mosor, 6. Scala, 11. Dante, 16. Adana, 17. Levin, 18. Orion, 19. senat, 20. oseka, 21. Mačva, 22. kot, 23. Rana, 25. Este, 27. lok, 28. anatom, 30. Kur, 32. Ankara, 34. as, 35. oj, 36. Korint, 40. Tel, 42. Ganges, 47. Abo, 48. Aida, 50. Aras, 52. ano, 53. Nipon, 54. obala, 55. koba(t), 56. alo, 57. Olga, 58. Ande, 59. Ero, 60. lotos, 61. arija, 62. teren.

Navpično: 1. maska, 2. odeon, 3. santa, 4. ona, 5. Ratko, 6. slon, 7. cesar, 8. ave, 9. liker, 10. anas, 11. Domen, 12. ara, 13. ničla, 14. tovor, 15. enaka, 24. Amati, 26. tajga, 29. tri, 31. ure, 33. kan, 36. kanal, 37. obilo, 38. ropot, 39. Nanos, 40. talar, 41. lakaj, 43. asket, 44. galik, 45. Enare, 46. Solon, 49. doga, 51. rana.

Debeli in mršavi

»Debelih naj se posti, suhec pa masti!« se glasi najpreprostejši recept za predebelost in presuhe. Toda tako preprosta ta stvar na žalost vendarle ni. To dokazujejo žilostne izkušnje mnogih ljudi. Mršavost in debelost sta lahko resni bolezni. Kakor pri drugih boleznih, je treba tudi za njiju ugotoviti najprej vzrok, kajti drugače bi obravnavali le zunanje znake.

Človek se odebeli po navadi tedaj, če porabi njegova prebavila tudi najmanjšo količino hrane za telesno rast, če ima pacient dober tek ali če ga poklic ali temperament vodi do premirnega življenja brez velikih telesnih naporov. Potem zdravniku ni potrebno, da bi na dolgo ugal, zakaj bolnik hrano tako temeljito izkorišča. Z omejevanjem diete in ustreznimi telesnimi vajami si človek lahko odpravi toliko in poskrbi, da se mu znova ne stvori. Kaj človek sne in koliko sne, zavisi od njegove volje in seveda tudi od tega, da-li se zaveda, kakšne nevarnosti za njegovo zdravje in dolgotrajno življenje skriva v sebi tolaščavost. Prof. Grafe je govoril nekoč o »indolenci debelih ljudi«. Dokler jim gre dobro in se dobro tudi počutijo, mislijo, da lahko »grešijoc«. Pri tem pozabljajo, da žive korulentne osebe šest do sedem let manj nego suhe in da so bolj občutljive za vsakovrstne bolezni.

Večina debelih ljudi se daje zdraviti na

precej preprost način s strogim postom. Takšne poste predpisujejo zdravniki včasih za dva ali tri tedne, včasih pa ob začetku zdravljenja le za nekoliko dni, da se organizem preuredi. Razen tega je mogoče pacienta z dodatnimi zdravili energično obravnavati. Prof. Falta je pri velikem številu debelih ljudi, ki so izvirali iz družin, nagnjenih k debelosti, dosegel v 130 dneh upadke do 40 kg. Predpisoval jim je dieto iz mesa, ki se je cvrlo v lastnem soku brez masti, dalje sadje, ki vsebuje malo sladkorja in zelenjavo. To dieto je podpiral s preparati iz ščitne žleze in s telesnimi vajami. Na ta način mu je uspelo težo pacientov tako hitro zmanjševati, ne da bi njihovi organi, zlasti srce, zavoljo tega trpeli.

Mršavost, ki je dosti bolj poredko bolezenski pojav, temelji večinoma na telesnih stanjih, ki ne zavise od pacientove volje. Poleg bolnikov z boleznijo Basedowa, ki trpe zaradi preoblike tiroksina, postanejo silno mršavi zlasti ljudje, ki jim žleza možganskega podaljška ne deluje v redu. V skladu z njenim izvorom je treba mršavost različno zdraviti. Prof. Ehrhardt-Graz je z drznim poskusom v mršave osebe presajal žlezo možganskega podaljška, in sicer živalske žleze, če so jim lastne odpovedale. To je imelo večinoma le začasen uspeh. Toda v številnih primerih je ta ope-

racija imela vendarle trajen učinek. Hormoni človeškega telesa so si v svojih učinkih pogosto nasprotni in človek je le tedaj zdrav, če se mu vrne to ravnotežje v hormonskih učinkih. Zato je bilo pri nekaterih vrstah mršavosti mogoče doseči odebeljenje tudi s pomočjo inzulina. Pred vsem pa se tudi tukaj izkazuje kombinirano zdravljenje: bolniku dajejo zjutraj najprej zelo oslajenega čaja. Njegova trebušna slinavka mora tedaj oddajati zelo mnogo inzulina, da se sladkor dobro predela. Večji pridelek inzulina pa zbujajo v pacientu pravi voličji glad: pacient poje tedaj vse, kar mu postavi na mizo, celo plehko mastilno hrano, ki se mu drugače naravnost upira. Na ta način je mogoče sčasoma doseči znatne izboljšave.

Bolniki s sladkorno boleznijo so v vrtstvu svojih injekcij inzulina danes »razmeroma zdravi«, vsekakor pa za delo sposobni ljudje. Skrbeti pa morajo za ravnotežje med dovanjem inzulina in sladkorja v hrani. Prav tako tudi osebe, ki so nagnjene k debelosti ali mršavosti, danes niso več bolne, če se z dieto, gibanjem in po potrebi s hormonskimi injekcijami držijo v ravnotežju. Osebe ki so nagnjene k debelosti, morajo paziti le na to, da si po končanem zdravljenju ne privoščijo spet vsega, česar si pozele. To je seveda težko, kajti jed jim večinoma prav zelo diši.

Per risparmiare la benzina — Da bi štedili z bencinom

si aiutano in Danmarca in questo modo — si pomagajo na Danskem na ta način

Mesto Tisoč in ene noči

Stara prestolnica dežele med dvema velikoma, današnjega Iraka, Bagdad, stopa iz svoje pozabljenosti spet v svetlobo sveta. Med slikovitimi palmovimi loji sanja nekdanji sedež kalifa Haruna al Rašida v žarečem soncu in v temnih valovih Tigrida se zrcalijo njegove hiše ter kupole njegovih mešer. Njegov sijaj in krasota v dobi Sasanidov sta proč, njegove široke palače so razdejane, cvetoči vrtovi opustošeni, toda ponosna arabska metropola hrani v svojem imenu spomin na cvetlice in svilo, vrtince in španski bezeg. Stara mestna vrata Bab el Nasr, minaret mešerje Suk el Gazl z napol uničenimi, krasnimi ornamenti in nekoliko zapuščenimi mavzoleji je vse, kar spominja na dobo bagdadskih kalifov. Ob zapadnem robu mesta je vidi v pesku razpadle ostanke kamenitega spomenika — na tem mestu je Harun al Rašid pokopal svojo najljubšo ženo Sit Zobeid po palmami prekopa Saklavija. Še en spomin na davno minule dni hrani mesto. Če vprašate hamale, nosače ob nabrežju Tigrida, kdo je to nabrežje zgradil, ti odgovore: Nabukodonozor, kralj babilonski. Morda imajo prav, morda pa tudi ne.

Moderni Bagdad je izrazito arabsko mesto s prostornimi, obokanimi bazari. Hiše imajo lepe, rezljane lesene stolpce nad cestami in zaprti, tlakovana dvorišča, na katerih vidiš krotke gazele ali pa pogosto tudi risa na verigi. Strehe so ploske terase s krasnim razgledom v daljavo. Tu ljudje večerjajo in tu zavoljo nočne vročine tudi pod milim nebom prenočuje. Stebre, okenske okvire in tlak na dvoriščih izdelujejo iz alabastra, ki ga lomijo v okolici Mosula, drugega kamna namreč skoraj ni.

V starem veku je bila Mezopotamija žitnica vzhodnega sveta in marsikdo ne more razumeti, kam je to bogastvo tako popolnoma izginilo. Odgovor pa je lahek. Dežela razpolaga s silnimi vodnimi masami, ki se pritakajo iz severnih gora. V starih časih so s prekopi in jarki delili to vodno

bogastvo vsej deželi, da je ž njimi namakala polja. Samo te vlage potrebuje zemlja. Nekdo pravi, da je videl po izdatni deževni noči puščavo vso posuto s nešteti, pestrimi cvetkami. L. 1257 pa je Hula, Džingiskanov brat, osvojil Bagdad. Štirideset dni so njegove horde plenile po mestu in ga spreminjale v prah in pepel. Uničile so tudi vse namakalne naprave. Stopdeset let pozneje se je isto ponovilo s Timurkenovimi Tatari. Iz lobanj 90.000 ubitih ljudi je dal strašni Mongol zgraditi piramide. 1508 so deželo zasedli Perzi, 1534 pa Osmanli pod sultanom Solimanom. Do konca svetovne vojne je bil Bagdad pod gospostvom Visoke porte. Ta si seveda ni prizadevala, da bi si slavno mesto opomoglo od udarcev, ki jih je doživelo v svoji preteklosti.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

ANEKDOTA

O starem burškem državnem predsedniku Krügerju so pripovedovali, da je v njem mnogo »praktično uporabljene poštenosti«. To se je pokazalo takoj, ko so ga izvolili za državnega poglavarja. Mnogi ljudje so si tedaj od njega obetali vsakovrstnih sinekur. V burških republikah je bila napada, da je predsednik kot član reformirane cerkve ob svojem nastopu imel otvoritveno pridigo. Pobožna in posinekurah hrepeneča občina je takoj uganila, koliko je odbila ura, ko si je stric Krüger za snov svoje otvoritvene pridige izbral tekst iz evangelija svetega Janeza, 6, 9:

»Tu je devet, ki ima pet ječmenovih kruhov in dve ribi, a kaj je to toliko ljudi?«

VSAK DAN ENA

Nestrpni oče: »Nehaj že končno s svojimi večnimi vprašanji! Ko sem bil v tvoji starosti, nisem nikoli vprašoval!«
Nadobudni sinko: »Zato mi torej sedaj ne moreš odgovoriti?«
(Politik)

Vprašanje pisatelja Prisleya

Neka severnoameriška revija objavlja članek znanega pisatelja Prisleya, ki so mu prepovedali govoriti v angleškem radiu. Prisley pravi, da se Anglija bori za ekstenzijo, vprašuje se pa, za kakšno ekstenzijo. Morda za to, da bi nadaljevala bedno življenje svojega ljudstva, ki ga zadeda toliko socialnega zla in brezposelnosti — ali pa, da obdrži v življenju privilegije bogatih? Morda pa se bori za boljše bodočnost? Prisley je zelo skeptičen, kar se tiče te boljše bodočnosti. Ni mogoče, pravi na koncu, da bi angleški vodje, ki so se doslej kazali sebične, nenadno spremenili svoja čustva.

Zdravstveni seznam za Nemčijo

V Nemčiji pripravljajo zdravstveni seznam, ki bo obsegal vse prebivalstvo. Veliko delo se je že začelo in doseženi uspehi so nad vse spodbudni. Organizacija tega seznama se opira na množestvene zdravniške preglede v vseh krajih Nemčije. V bodočnosti nameravajo nemške državljanke vsako leto vsaj enkrat pregledati z Röntgenovimi žarki. Vsak državljan bo imel svoj osebni zdravstveni list, s katerim bo mogoče stalno nadzirati njegovo telesno in zdravstveno stanje.

»Muzikalni« raki

Mnogo živali smatramo ljudje za neme, v resnici pa jih ni prištevati s polno pravico sem. Tudi med raki so vrste, ki se znajo oglašati. V Sredozemskem morju živeče languste, ki dosežejo pogostoma dolžino do pol metra in težo do 8 kg, dajejo n. pr. čudne pokajoče glasove od sebe. Ko premikajo svoje dolge tipalke naprej in nazaj. Nekatere majhne vrste brezprstnih rakov povzročajo pokajoče glasove s tem, da udarjajo noge drugo ob drugo. To delajo zato, da prestrašijo svojo okolico. kadar menijo, da so v nevarnosti. Tudi raki žeparji proizvajajo »muziko« na sličen način.

Skrb za parklje goveje živine

Vsakdo smatra za samo ob sebi umevno, da je treba konjem kopita negovati. Kar se pa tiče nege parkljev goved, mislimo pogostoma, da ni potrebna. Na noben način pa jih ne smemo zanemarjati. Govedu je treba noge od časa do časa pregledati. To je posebno važno, če opazimo, da stopa kakšna krava nesigurno. Parklje ji moramo tedaj, če je potrebno, obrezati. Tudi za koze je važno, da imajo parklje v redu, zlasti če so breje. Prav lahko se zgodi, da breja žival zaradi slabih parkljev pade in zadobi pri tem težke notranje poškodbe. Julija tu sonce nikoli ne zaide.

100 vagonov koruze za druge potreščine

V Velikem Bečkereku se je vršil sestanek predstavnikov vseh narodnih skupin v bivšem jugoslovanskem Banatu, na katerem so sklenili, da dajo rumunskim oblastvom v zameno za sad, alkohol, vžigalnice in petrolej sto vagonov koruze. Teh stvari deželi popolnoma primanjkuje.

Bakterije se izdajajo s svetlobo

V essenskem Zavodu Roberta Kocha so razvili nov način za sigurnejše ugotavljanje bakterij. Prof. Hagemann barva bakterijske preparate s fluorescirajočimi snovmi. Ko se klice napojijo s takšnim barvilom, se pričnejo pod vplivom ultravijoličastih žarkov svetiti in jih je mogoče v mikroskopu bolje opaziti. Ta postopek je posebno koristen za hitro izsleditev bacilov jetike in drugih bolezni, če jih v organizmu ne dosti. S starimi načini jih je bilo v tem primeru le težko ugotoviti.

Godrnjači

Doslej smo mislili, da so kronični nezadovoljenci, ki jim nobena stvar ni pogodu, takšni zavoljo napake v značaju. Zdravniki, zlasti pa specialisti za živčne bolezni pa menijo sedaj, da je vir večnega nezadovoljstva v nepravilnem delovanju žlez z notranjim izločevanjem. Godrnjači bi bili po tem naziranj samo žrtve svojih hormonov. Potrebno bi jih bilo zato po vseh pravih zdravili in to zdravljenje bi lahko bilo uspešno, če se bolezen le ni preveč vgnezdila.

Kulturni pregled

Pred koncertom F. Golobove

Gospa Golobova, katere koncert bo v ponedeljek, je maturirala na ljubljanskem učiteljsku. Že med študijem je zaradi izrednega glasovnega materiala začela obiskovati pouk iz solo petja na ljubljanskem konservatoriju. Leta 1931. je debitirala v ljubljanski operi kot Lela v »Sneženočki«, bila angažirana in je ostala 6 let članica ljubljanske Opere. Ves čas je nadaljevala študij solo petja pri prof. Dolenc-Sokličevi. Njen repertoar za časa udejstvovanja v ljubljanski Operi je bil obsežen. Med najboljših kreacije štejeemo vloge: Azucena (Trubadur), Ulrika (Ples v maskah), Sa-

vojard Pierotto (Linda di Chamotte), Eudoksija (Plamen), Paulina (Pikovka dama), Botra smrt, Carmen, Marfa (Hovansčina), Magdalena (Evangelnik) itd. Ob gostovanju ljubljanske opere v Splitu 1. 1937. je

Detelov »Učenjak« pred 39. leti

Prijatelj lista nam pošilja naslednje zanimive podatke:

Detelov »Učenjak« je bil uprizorjen leta 1902 — torej pred 39. leti. Gotovo bo vsakega zanimalo, kako je tedaj sprejela domača kritika to delo — predvsem kritike v vodilnih literarnih revijah »Ljubljanski Zvon« »XXII« »Onjegin« in »Slovan« I. (Dr. I. C. Oblak).

V »Zvonu« je takrat o njem napisal »Onjegin« (urednik Aškerc) misli, ki jih prinašamo v ekscerptu:

»Učenjak« je satira na razne znanstvene podmeje (hipoteze), ki jih imajo ali ki so jih imeli nekateri ljudje za eksaktno resnico... Dr. Detela je nasprotno k determinizmu, ki uči, da je narava sama določila vsakemu individuu posebej njegovo usodo; človek da podeduje nekaj duševnih svojstev od svojih roditeljev, nekaj vpliva nanj družba, nekaj rasa, nekaj podnebje itd. — tako da se o kakei svobodni volji ne more govoriti... Pri tem antideterministnem stališču pa se je primerilo, da je ustrelil preko tarče, to je, da je zašel predalec Tendence »Učenjakova« je prekonservativna. Dobro polovico vsega tega, kar tiči v vsakem individuu, bodisi dobrega ali slabega — priroda sama seveda ne pozna razlike med »dobrim« in »slabim!« — ima isti individuum od svojih prednikov, od svoje rase, od vzgoje, od družbe, vere itd. Drugo polovico (prosimo da naj se ta polovica ne jemlje v matematičnem smislu) pa si pribori človek kolikor toliko sam zavedoma, s svojo energijo, s študijami, s samoobrazevanjem, s samovzgojo itd. Absolutno svobodne volje človek nima, ali normalno razviti človek je odgovoren za svoja dejanja. Dobra in slaba dela posameznika niso samo osebna, individualna, nego tudi socialna vprašanja. Te nazore imajo že davno sociologi, dušeslovci in kriminalisti v svojem poglavlju o krivdi in imputabilnosti. Marsikakega zločinca, ki so ga še pred kakimi 50 leti obesili, zapro dandana v blaznico ali v poboljševalnico... Iz Detelovega »Učenjaka« smo dobili vtisk, kakor da bi g. avtor ne priznaval tistih momentov, ki elementarno vplivajo na smer človeškega hotenja in ki izključujejo absolutno »svobodno« voljo. Če nam pa tudi tendence »Učenjakove« ni ugajala povsem, priznavamo odkrito, da je formalna, tehniška stran te drame umetniška. Smehu nam igra ne vzbuja čisto, nego nas silijo k premišljevanju... Nekateri osebe so precej realistične, druge so bolj konstruirane v fantaziji. Ko bi nas »Učenjak« kot novo književno delo ne bil razveselil, ne bi mu bili posvetili toliko vrst.

V »Slovanu« pa je pisal dr. Jcs. C. Oblak, ki je bil v sezoni 1901-2 leta tudi kritik »Slov. Naroda« takole: (tudi v ekscerptu): »Gau ist jede Theorie, to idejo je porabil dr. Detela za svojo igro ter hotel pokazati predvsem razloček med praks in teorijo ter persiflirati učenjaško pretiranost, ki je gotovo vedno komična. Izbral si je zato znano Lavater-Lombrosovo resantna, zanima predvsem jurista kakor teorijo. Ideja sama na sebi je gotovo intencinca in tudi aktualnosti ji ne moremo povsem odreketi; saj še davno ni rešeno vprašanje, ali imamo pravo voljo ali ne — boj med deterministi in indeterministi v kazenskem pravu še ni dobojevan. Kako smešna postane lahko teorija v praksi, to je že marsikdo sam izkusil, da pa lahko postane tudi dragična, to nam je sijajno dokazal — dasi ne nameraval! — pisatelj »Učenjaka«. Ne pretekamo, da se da porabiti taka ideja v veseloigri kot epizoda in da tiči v takem tematu lahko omenjena komika; v tem oizru dr. Detela ne bi bil prvi. A vzeti si zastarelo Lombrosovo teorijo kot glavno nit in jo zapresti v »veseloigro« v 3. dejanja, je kočljiva stvar, pri kateri je največja nevarnost, da postane — predolga... Nikakor pa se ne morem strinjati z nekim kritikom, ki je iskal z medicinskega, strogo znanstvenega stališča podrobnosti v persifilirani teoriji: in očital dr. Deteli, da se je v detajlu preslabo pripravljal za svojo igro. Kdo neki bo očital Honriku Ibsonu, da v svoji klasični drami »Strahovi« z medicinskega stališča ni dočela pogodi! Oswald! Napaka te veseloigre tiči pač drugje in to smo že indirektno omenili. Da je Detelova igra zapoznela ter prišla na svet 100 let prepozno, bi se ne upal trdit. Baš moderniji pisatelji so se poizkusili v igrah in tudi pripovedih v tem genu. Nehote se spominjam Hauptmannovega »Bobrovega kožuha«. Tema Hauptmannov ni analogen, a sličen je gotovo — satira na učenjaško nadutost sodnika, ki hoče poznati dobre in slabe ljudi, a je pri tem goljufan in komičen kakor

zlasti v »Hovansčini« dosegla izreden uspeh.

Poleg uspehov v operi se je gospa Golobova uveljavila tudi na koncertnem odru, kjer je njen alt prišel do veljave zlasti v oratorijih in sicer: Dvorak: Stabat Mater; Beethoven: Missa Solemnis; Händl: Mesias; Bach: Božični oratorij; Mozart: Requiem; Verdi: Requiem. S svojimi koncertnimi nastopi pa ni bila znana samo v Sloveniji, marveč tudi v inozemstvu. Leta 1934. je pela v Firenci na festivalu za moderno glasbo. Pela je štiri pesmi slovenskega komponista Osterca. Dosegla je tolik uspeh, da jo je predsednik znamenitega zavoda »Accademia Santa Cecilia« v Rimu povabil, da priredi na tem zavodu koncert. Vablu se je odzvala januarja 1935., ko je na javnem koncertnem odru v Rimu kot prva iz Jugoslavije pela narodne pesmi v originalu. Leta 1936. se je udeležila nagradnega tekmovanja pevcev na Dunaju, kjer je dosegla velik uspeh in kot nagrado dobila srebrno kolajno. Leta 1937. je odšla v Rim, kjer je do lanskega poletja nadaljevala pevski študij pri znamenitih italijanskih pedagogih ter naštevila obširen repertoar iz svetovne literature. Ob koncu študija je bila letošnja spomlad povabljena na sezono 1940/41 v New York in je že podpisala kontrakt za eno sezono. Zaradi vojnih razmer pa je morala kontrakt preklicati.

Za časa svojega študija v Rimu je nastopala na koncertih v rimskem radiu.

Gospo Golobovo odlikuje izredno močan in lep barvan kontralt. Njen ponedeljski koncert v veliki filharmonični dvorani vzbuja upravičeno zanimanje.

Dr. Blažič. In vendar se dramatičnemu pisatelju tolike rutine kot je Hauptmannu ni posrečilo, s svojo duhovito igro prodreti na odru, dasi tiči v igri fina satira in veseloigra duhovit humor in komika i v situaciji i v dialogu, dasi nikjer ne prevladuje tragika kakor pri »Učenjaku« v 2. dejanju. Detelova igra ne more vzbuditi smeha, kakor je pričakovati od »veseloigre«; a v njej je sicer dosti situacijskega humorja zlasti v 1. dejanju. Edina resnična humoristična figura je sluga dr. Blažič in tudi simpatična — dokler se ne izkaže, da je lopov. V tem trenutku se konča veseloigra in tudi 3. dejanje ostane resno, ker nas tragika 2. dejanja preveč prevzame — in to ni čuda, saj je blaznica eden najžalostnejših krajev, ki je v njem tekoča najti humora in komike — kvečjemu za nižje sloje. Za te pa Detelova duhovita igra, ki potrebuje že radi teme inteligence, ni pisana in tudi tiči humor, ki tiči v njej, more uživati le duševna aristokracija. Igra se ziblje na meji med glumo in igrokazom. Nazvali bi jo pravše »komedijo«, kakor je nazval Ernst svojo »Flachsmanna«. Gogolj »Revizorja«, Hauptmann svoj »Bobrov kožuha«.

Kakor vidimo, so bila že pred 37 leti mnenja o tem dramskem delu deljena tako glede njegove vsebine kakor glede njegove »zapoznelosti«. Toda v enom so si bila edina, da je tedaj bil »Učenjak« najboljša slovensko dramska delo. Da ga je tedanja gledališka publika sprejela — resneje nego danes, tudi ni dvoma. Tudi to je — znamenje časa...

Kakor vidimo, so bila že pred 37 leti mnenja o tem dramskem delu deljena tako glede njegove vsebine kakor glede njegove »zapoznelosti«. Toda v enom so si bila edina, da je tedaj bil »Učenjak« najboljša slovensko dramska delo. Da ga je tedanja gledališka publika sprejela — resneje nego danes, tudi ni dvoma. Tudi to je — znamenje časa...

ELEGANTNA PRECIZNA URA

ETERNA

Dobivajo se samo v boljših strokovnih trgovinah

Zapiski

NOV ZVEZEK »MODRE PTICE

Z znatno zamudo, ki jo opravičuje naval zgodovinskih dogodkov in sprememb, je izšla 5. (aprilska) številka literarnega mesečnika »Modra ptica«. Pojavila se je kot prva med zaostalimi in negotovimi zvezki slovenskih revij, zato jo pozdravljamo s tem večjim veseljem in upamo, da bo mogla tudi v novih razmerah nadaljevati svojo zvesto službo slovenski besedi in njeni književni kulturi.

Peti zvezek »Modre ptice« prinaša novo velo Toneta Cufarja »Nova gaz«. Pisatelj ki se je doslej bavil večidel z življenjem našega industrijskega delavstva, je v tej prozi segel z znatno opazovalno močjo v kmečki svet. — Nadaljuje se kritični esej Branka Rudolfa »Moderna umetnost in Vodusek«. Pisec se ne bavi samo s poezijo avtorja »Očarane svet«, marveč se zaustavlja pri raznih problemih umetnostnega oblikovanja in pesniške besede, ter jih obravnava z znanjem, ki kaže prodoren pogled v svet estetskih vrednot in široko razgledanost po sodobni literaturi. Opozorjamo med drugim na Rudolfovo razgledanje soneta — z literarno teoretične in zgodovinske strani. Esaj se bo še nadaljeval; želeli bi bilo, da kot eden najtežjih nevarnosti donoskov o poeziji, kar smo jih dobili v zadnjih letih, ne bi ostal torzo. — Bogomir Magajna se oglaš s pripovedno prozo »Veljaka«. Z njo se zopet vrača v zagrebško okolje in svet tamošnjih študentov. Tu so prikazana srečanja in konflikti raznih temperamentov in usod; svet, ki je Magajni že večkrat navdahnili življenjsko sočne proze. Povest še ni zaključena.

Iz poezije sta zastopana v tej številki: anonimni posnemovalca Villona AB z »Villono vokalno balado o prodajalki cvetlice« in Villonovsko balado o zlih jezikihi ter Fran Eiler s »Senco«.

Med družbami, ki zaključuje številko, je objavljena ocena Milene Mohoričeve o pesniški zbirci Lili Novjere »Temna vrata«.

Nov tednik v Rimu. Dne 29. t. m. je izšel nov tednik z naslovom »Homo«. Izhaja v redakciji profesorja Danteja de Blasi, Raffaela Paolucci in Nicola Pende ter se bo posvečal predvsem vprašanjem, ki se tičejo matere in otroka, zdravja mladine, vojaške in delavske medicine in higijene in duševnega zdravstva. Nadalje bo prinašala članke iz zgodovine medicine in iz ljudskega zdravilstva, takisto bo poročala o najvažnejših domačih in tujih dogadjih na področju biologije in medicine.

Inserirajte v »Jutru«!

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Malim oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obremen z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kam pa, kam?

Danes obiščite gostilno pri Panju, Vegova ul. 10. 10047-16

Iz vse Slovenije

bo jutri ljudstvo na Rakovnico. Ob tej priložnosti ne pozabite obiskati gostilne »Pod gozdom«, v kateri se lahko okrepčate z najboljšimi jedmi in pijačami. Današnja specialiteta »Prošek iz Izo-je«. 10013-18

Da tutta la Slovenia

verra domani la gente a Racovnic. In quest'occasione non dimenticate fermarsi nella trattoria »Al boschetto« che vi offra per mangiare e bere le migliori specialità. Specialità odierne: »Prosecco dell'Isola«. 10017-18

Službo dobi

Gospodinj

čisto in varčno išče samostojno gospodinj, event. vodovali upokojenke. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vzajemno«. 9990-1

Italijanskega

korespondenta perfektnega, sprejemnega. Prednost z nekoliko praks v lesni stroki. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 9938-1

Hlapec in služkinjo

sprejem takoj. Hlapec k emu konju, lahka domača dela, starost ok. 50 let. Logatec, restavracija Hodnik. 10036-1

Sobarico sprejemem

za hotel. Plača 500 do 600 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poslena sobarica«. 10016-1

Hlapec

priden in pošten dobi službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10048-1

Fotografirajočim

stalna zaposlitev. Ponudbe pod »Brezkonkurenca« na fotografiranje kjer koli na ogl. odd. Jutra. 10005-1

Siviljo

iščem za boljše damsko konfekcijo (bluze in perila). Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa izdelava«. 10070-1

Dva čevljiarska

pomočnika in vajenca sprejemam. Judež Ivan, Tyrševa 23. 10027-1

Frizersko pomočnico

samo res dobro moč, sprejemam za pomoč takoj. Mihael Ovsenjak, Tyrševa cesta 15, Ljubljana. 10002-1

Izurnjeno pletiljo

iščemo, Cenj, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sokotek, Gospodarska cesta 3«. 10018-1

Konskega hlapca

in kravarja iščem takoj. Alojz Krajec, Grajsko pr. 10, Ljubljana. 10020-1

Služkinjo

pridno in pošteno, ki zna kuhati, sprejemam takoj. Cesta 28, okt. 17, I. nadst. 10013-1

Službo

blagajničarke stalno mesto, dobi pogodbeno, ki je pripravljena vložiti do 20.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lastna kontrola«. 10038-1

Službe išče

Bivši obrtnik

40 let star, trg, nabiranja, trezen, vajen tudi v poslovanju, pripravljen delati, ki obvlada italijanski, francozi, prosi za kakršnokoli zaposlitev bodisi kot potnik, inkasnat, sluga ali karkoli. Cenj, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vsestransko znanje«. 9950-2

Avtomobilnik

Absolutno strojne delovne šole s soteskarnim izpitom, več struženja, elektro in avtomobilne varenje in vseh vrst strokovno spajalstvo del z znanjem nemške in šče kakršne koli zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv avtomobilnik«. 9951-2

Damska krojačica

Stomkova 4-II izdeluje vso damsko garderobo po zmerni ceni in prvotnosti. 9449-2

Uradnik

mlad, inteligenten, z znanjem srbohrvaščine in nemščine, v pisarniških delih v praksi kot ekspedient, delodajalca in izplačilni uradnik, ter z znanjem vseh drugih pisarniških del, išče zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen uradnik«. 9967-2

Brivski pomočnik

mlajši išče službo. Rado Jurčević, Vrhnika 8. 9976-2

Postrežnico

pošteno, zelo pridno, ki zna vsako gospodinjstvo delo iz kuhati, priporočam v službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra postrežnica«. 9972-2

Bivši jugoslov.

narednik s 15 let službe, ožerjen brez otrok, star 30 let z znanjem italijanskega jezika, prosi za kakršnokoli službo. Kos hišni-ka, paznika, čuvaja, sluga, vratarja itd. Za vsako delo za zmerno plačilo. Resne ponudbe posilaj na ogl. odd. Jutra pod »Narednik«. 10001-2

Svincolato

oeni impigno extraprofessionale: ariano, 32enne, ex-giornalista; studi esperienza amministrativa commerciale, tecnico pubblicitario; attavissimo spirito iniziativa; spiccate attitudini organizzative; competenza forniture edili, arredamenti, illuminotecnica, esportazione; conoscenza lingue, vasta cultura; disposto trasferirsi viaggiare estero; migliore retribuzione («Sviluppo» venditore, «Agenzia», «Segretario», «Turismo») Referenze professionali, morali. — Casseta 655 Z, Unione Pubblica, Trieste. 9802-2

Razrešen

vsak izvenpolitični dolžnosti: artilje, zleten, bivši novinar; studij, praksa upravno-trgovski, publicistični tehnik; zelo aktivne iniciativnosti, sposobnosti organizatorne; zmožnosti kompetentne v stavbniških delih, notranji opremlj, svetilni tehniki, eksportu, znanje jezikov, široko izobrazbo, pripravljen na potovanja, potovanja v tujino; želi zboljšati »Prodajni razvoj«, »Agencija«, »Tajnik«, »Turizem«. — Poslovne moralne reference. Casseta 655 Z, Unione Pubblica, Trieste. 9802-2

Zobozdravniki,

dentisti pozor! Pomočnica z dolgoletno prakso, večja italijanska, želi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesto - dežela«. 10039-2

Vzgojiteljica

z maturo, z znanjem nemške, italijanske, francoske, klavirja, išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromna vzgojiteljica«. 10063-2

Inteligent

obširnega znanja, perfektno nemščine in italijanske spretnosti, kateri koli službo, tudi po poci poučujoča oboje jezika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen«. 10019-2

Frizerka

dobra moč, išče službo za takoj ali po dogovoru. Vprašati: Dolenska cesta 12 I. nad. 10020-2

Oblak Franc

službi pri 12 pilotirskem vodu, 609 eskadrila aerodroma v Kraljevi, se po-kaže. Kdor kaj ve o njem, je naprosen za sporočilo na naslov Oblak Janec, Gornji Logatec 6. Stroške povrnem. 10003-2

Ekonom

valod vseh gospodkov brez službe, sprejme službo kjerkoli izven mesta po zelo skromni plači, pogoj, tudi na manjšem kmečkem posestvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Služba«. 10008-2

Vajenci (ke)

pridnega in poštenega, sprejme takoj za sedelarsko in tapetirsko obrt Josip Pirnar, Novo mesto, Ragovska 2. 9977-44

Črkoslikarski

vajence se sprejme. Celarc, Borštnikov trg 1. 9981-44

Trgovska vajenka

ki ima veselje do trgovine, dobi mesto v trgovini z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Absolutna mešč. šola«. 9946-44

Iščem vajenca

za pleskarsko obrt. Borštnar Stefan, Podmilkova št. 1 Bežigrad. 10057-44

Siviljsko vajenka

sprejme takoj mladi saloni Božič, Beethovnova 15, I. nadst. 10010-44

Pouk

Moderno italijansko uspešno poučujem. Konverzacija v toskanski. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ekspre«. 9982-4

Italijansko

in srednješolske predmete poučujem blizu suplet. Ka. Naslov v vseh posl. Jutra. 10060-4

Mlad gospod

abs. pravnik, zmožen nemškega, italijanskega in francoskega jezika. (s pripadajočo korespondenco), ki obvlada tudi pisalni stroj in ima odlične koncept, išče primerno zaposlitev. Cenj, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Intelligent delavec«. 9945-4

Klasična

italijansko! Domači učitelj, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pouk«. 9929-4

Akademik filozof

poučuje uspešno italijansko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hitro«. 9963-4

Instruktorja

za italijanski jezik iščem. Ponudbe pod »Instruktor« na ogl. odd. Jutra. 9983-4

Italijansko

poučuje romanist. Pride na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uspesno in poceni«. 10064-4

Italijansko

in nemščino poučuje pedagoginja z dolgoletno prakso. Figurnerja 17 pritišče levo. Prijave 12-14. 10056-4

Matematiko

poučuje profesorica, ki je izgubila službo. Naslov pod »Dobro«: »Dobro«: »Dobro«: »Dobro«. 10059-4

Prodaj

Pisalna miza napredaj. Vsi predali pod enim ključem. Ogled: Lakotence 4-I, zraven šole v Gornji Siki. 9944-6

Otroški voziček

globok, bel, prodam. — Campova 8, Gilnce. 9949-6

Vrata, okna

zasteklena in popleskana, okenske mreže, dalje parket, obdelan kamen in razne predmete stavebnega materiala napredaj. Ogledati v skladišču Janševa ul. 14, Arh. Hugo Schell. 9933-6

Starinska garnitura

6 stolov, miza, zofa in gramofon s 30 ploščami napredaj. Poizve se Rah Gregoričeva ul. 7. 9939-6

Otroški voziček

dobro ohranjen in stoliček za otroke prodam. Poizve se v Mostah, Zaloska cesta 61. 9973-6

Prodaj

2 mala testena, 1 stol in barvan železni uni-valnik. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9958-6

Otroški voziček

globok, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 9974-6

Prodaj

puhasto šivano odelo, perilo, Royal pisalni stroj, prenosljiv, permatič, sejalje, permatič, sejalje, permatič, sejalje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodno«. 9985-6

Prodaj

poceni dobro ohranjen 5-cvni »Supere radio aparat«. Ljubljana, pod gradom 10. 9998-6

Pet teniških

raketov napredaj zaradi opustitve tenisa, 2 skoraj nova. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10039-6

Zelezno posteljo

kompletno z obeljenim žimnitskim vložkom in žimnitskim vložkom. Vse je dobro ohranjeno. P. M. Novri trg 1-I, nadst. 10050-6

Nekaj barv za

železo in bitumen ugodno napredaj. Informacije v gostilni Oblak, Glinška 5. 10076-6

Blagajno

ogmljavna, za vzidati, praktično izdelava, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 10094-6

Dežno pelerino

damsko, najmodernejša, popolnoma nova, ugodno prodam. — Naslov v vseh posl. Jutra. Ogled od 1-3. 10096-6

Knjige

Kupim knjige: »Die Prophezen Kunstge-schichte«; »Die Kunstge-schichte«; »Die Kunstge-schichte«; »Die Kunstge-schichte«. 10097-6

Radio Siera

dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Sedej, Tyrševa c. 69 a, III. 1143-9

Radio »Orion«

4x1 prodam. Svabičeva 17. 10098-9

Defektne

radioaparate novejših letnikov, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Defektne«. 10097-9

Radio Siera

dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Sedej, Tyrševa c. 69 a, III. 1143-9

Bukovih drv

— suhih — vagon za-manja in kolobarjev kupim. Ponudbe pod »Bukovina«. Ljubljana, na ogl. odd. Jutra. 10074-15

Fiat Balilla

4-sedežna limuzina, popolnoma brezhibna, šele uvožena, skoraj nov, mala poraba goriva, ugodno napredaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fiat Balilla«. 9912-10

Sostanovalec

s hrano in vso okrho takoj sprejemam. Sv. Jakobova trg 5. 9969-14

Kupim

VSKOVSTVO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SHARABO SAFIRJE RUBINE

BISERE ET. STABINE

NAKITE TER UKITIMNE

PO MODRIM CENAM

STARA TRADICIA

JOS EBERLE

LJUBLJANA TYRŠEVA 2

HOTEL SLOAN

Kupim

Zemni kabel

oca 50 m kupim. Zupanc, Kopališka 1. 9924-7

Kauč

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poceni«. 9987-7

Posnemalnik

iščem v najem za par mesecev proti primerni odškodnini. Sv. Jakobova trg 5. 9998-7

Kupim

dobro ohranjen mikro-skop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Imen-zijac«. 9971-7

Aparat

za parjenje lica kupim. Salon »Frank« Ljubljana — Kresija. 9973-7

Krogle za balinanje

kupim. Ponudbe pod »Dobro les« La ogl. odd. Jutra. 9991-7

Rabljene steklenice

od črnih kupuje po najvišji ceni Ivan Lapajne, Ljubljana - Moste. 9982-7

Kupujemo

vse »Juhane« steklenice po najvišji ceni. »Aliment«, Vodnikova 65, od 10. do 12. ure. 9939-7

Smrekovega in

hrastovega čresla kupi vsako množino po garantirani ceni 80 din za 100 kg franko vagon ali usnjarna J. Lavrič, Ljubljana, Sent Vid pr. Sici. 25-7

Leico

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjena Leica«. 9780-7

Visoko omaro

s rabljeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Obekla«. 10049-7

Žensko kolo

dobro ohranjeno, kupim Ena Dobovec, Ježica 8 Ljubljana. 10036-7

Kupujem in

prodajam rabljene čevlje in moške oblake, rabljeno perilo. KLAVER, Ljubljana, Vošnjakova 4. 10072-7

Kupim tehnično

do 100 kg in avtomatično tehnično za 10 kg. Go-bro ohranjeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelenjava«. 12126-7

Takoj dobite denar

za fotoparate — za fotopredmete — Radio, aktivke in druge predmete. Ponuditi: Fototehnik, Vošnjakova 4. 10014-7

Ročni voziček

za prevoz blaga pribl. 1 meter dolg, okovan, 4 kolesni, z ročicami, kupim. Ponudbe pod »Voziček« na ogl. odd. Jutra. 10067-7

Radio

1000 din nagraje onemu, kdor izsledi moj ukradeni radio. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 9926-9

Radio

samo boljše znamke 4 do 5cvni kupim. Ponudbe z opisom in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Magično oko«. 10004-9

Radio »Orion«

4x1 prodam. Svabičeva 17. 10098-9

Defektne

radioaparate novejših letnikov, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Defektne«. 10097-9

Radio Siera

dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Sedej, Tyrševa c. 69 a, III. 1143-9

Bukovih drv

— suhih — vagon za-manja in kolobarjev kupim. Ponudbe pod »Bukovina«. Ljubljana, na ogl. odd. Jutra. 10074-15

Fiat Balilla

4-sedežna limuzina, popolnoma brezhibna, šele uvožena, skoraj nov, mala poraba goriva, ugodno napredaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fiat Balilla«. 9912-10

Sostanovalec

s hrano in vso okrho takoj sprejemam. Sv. Jakobova trg 5. 9969-14

DKW limuzino

v najboljšem stanju poceni prodam. Vprašati na upravi velesejma. 10040-10

Bencin

ne rabite ako si pustite montirati Gassogene »Ci zerele« na vaš osebn ali tovorni avto in se potem lahko vozite, medtem ko z bencinom ni dovoljeno. Generator delavica, Tyrševa 13, Fl-govec. 10060-10

5tonski tovorni avto

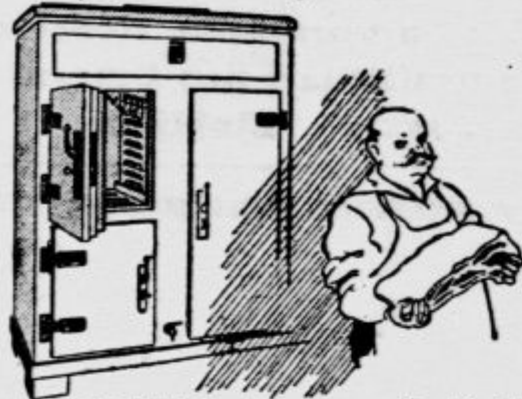
s pogonom na ogel napredaj za vsako ceno zaradi izselitve. Smerkol Jaka, Bleiweisova 48-1. 10059-10

DKW avto

malo rabljen, s prav dobro gumo, prodam. Mle-karna, Jernejeva cesta

GOLDNERJEVI

mesarski aparati

BRAČA GOLDNER - Beograd - Rakovica

UTEMELJENO 1906 • ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

50-334

CREDITO ITALIANO

Banca di interesse nazionale -- Zavod obče nar. značaja

Sede sociale
Genova

Direzione centrale
Milano

Capitale e riserva:
Lit 623.394,040

Sede di Trieste
Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca, cambio e borsa. Servizio speciale per le relazioni commerciali con l'estero.

Filiali in tutta l'Italia

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico.

Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunisi.

Banca Italo Egiziana: Alessandria, Cairo, Port Said, ecc.

Banca Italiana per la Cina: Scianghai.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Sedež družbe:
Genova

Centralna direkcija:
Milano

Glavnica in rezerva:
Lit 623.394,040

Sedež v Trieste:
Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni posli.

Specijalna služba za trgovske zveze z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Split, Zader, Šibenik.

Banca Italo Francese di Credito: Paris, Nica, Tunis.

Banco Italo Egiziano: Alessandria, Kairo, Port Said itd.

Banca Italiana per la Cina: Sangaaj.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

UJMA — ZDRUŽENJE GLASBENIH AVTORJEV V LJUBLJANI
sporoča žalostno vest, da je 23. maja 1941 umrl zaslužni predsednik, gospod

SLAVKO OSTERC

profesor Srednje glasbene šole pri Glasbeni akademiji in skladatelj

Na zadnji poti ga spremimo v nedeljo, 25. maja 1941 ob 16. uri iz kapelice sv. Petra na Zalah.

Pokojniku, ki ima velike zasluge tudi za razvoj naše organizacije, bomo ohranili časten spomin.

V Ljubljani, dne 24. maja 1941.

„UJMA“

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

KLISEJE

END IN
VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

Obvestilo

Z današnjim izjavljamo, da g. Matija Škerget, Ljubljana, Vič 30, ni več naš zastopnik in torej ni več upravičen kasirati zneskov za našo tvrdko.

Pugel & Rossmann, Marburg

Veliko trgovsko podjetje

išče v strogem centru

pritične lokale

za pisarne. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Strogi center 6«.

Drobilec

kupim star ali nov.

JUVANČIČ — Ljubljana, Gregorčičeva 11.

Boljše brije in dalje
traja ...

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

**Inserati v
„Jutru“ imajo
velik uspeh**

Zahvala

Vsem, ki so spremili pokojnega

Ljudevita Stauta

na njegovi zadnji poti, najlepša zahvala.

Prav tako lepo se zahvaljujem za prejete izraze sočustvovanja. Hvala tudi pevcem za ganljivo petje.

Posebno pa si štejem v dolžnost izreči globoko zahvalo za pozornost, ki jo je bil deležen pokojni od strani šefa italijanske poštne uprave, Ispettorato ministeriale postale, g. commendatora Scuderi-a, ki je določil gospoda inspektorja dr. Mauri-a in capo ufficio Colombis-a, da sta počastila spomin pokojnika z udeležbo na pogrebu.

Katina Staut z otroci in ostalo sorodstvo

Zahvaljujemo se

iskreno vsem, ki so našo predrago mamo

Marijo Vrančičevo, roj. Lušinovo

spremlili k večnemu počitku, ji darovali ovetje, darovali v njen spomin v dobrodelne namene, ji z besedo ali dejanjem lajšali trpljenje ali nam izrazili svoje sočutje.

Rodbini VRANČIČEVA in dr. LIKARJEVA

Velik trgovski lokal oddamo

v strogem centru Ljubljane, primeren tudi za urade
Po dogovoru bi ga oddali tudi samo pol. — Interesenti
naj pošljejo ponudbe pod šifro »Lokal v centru« na
oglasni oddelek »Jutra«.

**PROFESORSKI ZBOR GLASBENE AKADEMIJE
IN SREDNJE GLASBENE ŠOLE V LJUBLJANI** javlja
tužno vest, da je umrl dolgoletni član našega zbora,

sloviti slovenski skladatelj

prof. Slavko Osterc

Pogreb nepozabnega tovariša bo jutri v nedeljo
ob 4. uri iz kapelice sv. Petra na Zalah.

**Prof. zbor Glasbene akademije
in srednje glasbene šole**

Dne 23. maja se je za vedno poslovil, spravljen z Bogom, naš

SLAVKO OSTERC

profesor Srednje glasbene šole pri Glasbeni akademiji
v Ljubljani

Na zadnji poti ga pospremimo v nedeljo, dne 25. maja ob 4. uri
z žal iz kapelice sv. Petra k Sv. Križu.
Slovesen rekvijem bo v petek, dne 30. maja ob 8. uri v franči-
škanski cerkvi.

Ohranite mu lep spomin!

Ljubljana, dne 24. maja 1941.

**MARTA, žena — LIDIJA, hčerka
RODBINI OSTERC in VALJALO**

E. Salgari:

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

Nazadnje pa je silna požrešnost zmaga nad pre-
vidnostjo.

Drugi morskí pes se je bil približal, in je prvi, ki se je bal, da mu ta ne bi ugrabil plena, zdajci planil na sidro, odprl velikansko žrelo in ga pogoltnil z dobršnim koncem verige vred.

Malajci in Djaki so od veselja zagnali glasen krik.

»Ujet je! Ujet je!«

Morski pes je skušal z zobmi pregrizniti verigo. Iz gobca se mu je cedila kri ter se mešala z vodo. Nazadnje se ni več gnil.

»Počasi ga vlečite kvišku!« je zaklical Yanez. Osem mož je bilo skočilo k škripcu.

Ko je ujetnik začutil potegljaj, je menda uganil, kakšna nevarnost mu preti. Jel se je obupno upirati, čeprav so mu konice sidra pri vsakem potegu trgale žrelo in lomile zobe.

Zdaj se je napravil mrtvega, a nihče se mu ni dal prevariti.

»Ustrelimo ga,« je rekel sultan.

»Ne še, visokost. Najprej ga potegnemo na palubo.«

»Ali ga sploh moremo izvleči iz vode?«

»Ne bo deset minut, ko ga boste videli ležečega na palubi.«

Ko se je škripec zavrtel, je morski pes, pobesnel od bolečine, obupno plaval po vodi sem ter tja. Dolga krvava štrna se je vlekla za njim.

Prišel je na vrh, se za trenutek pokazal in se nato spet potopil. Videti je bilo, kako je togotno grizel verigo.

Čeprav je bila zver strahovito ranjena, se vendar ni hoteli dati spraviti iz vode, a škripec se je vrtel brez prenehajanja, in veriga se je krajšala bolj in bolj.

»Imenitno! Imenitno!« je vzklikal sultan, ki ni prezrl nobene podrobnosti zanimivega ribolova. Gibi morskoga psa so postajali čedalje slabotnejši, kajti izgubil je bil že mnogo krvi.

Silil je v globino, kakor bi upal, da bo s težo svojega telesa raztrgal verigo, a vsi napor, da bi se rešil, so bili zaman.

Z vsakim obratom škripca se je bližal usodni trenutek.

Nazadnje je prišla velikanska žival na površino vode. Njeno s krvjo zalito žrelo je bilo kar grozno na pogled. Ena izmed osti sidra ji je bila predrla spodnjo čeljust. Z vnanje strani jo je bilo razločno videti.

Njene oči so bile srepo uprte v moše, ki so se pripravljali, da jo sprejmejo.

Nov obrat škripca jo je na pol vzdignil iz vode. Pravi boj se je začel šele zdaj, kajti velikan ni in ni hotel poginiti.

Tolikanj močno je trzjal za verigo, da se je vsa jahta stresala. Nato je upehan nekaj trenutkov

počival in čez trenutek znova zadivjal. Več mož ga je z dolgimi kavli skušalo potegniti na palubo.

Drugi so čakali z golimi sabljami v rokah.

Yanez je mignil ljudem, ki so stali pri škripcu, in zaklical:

»Umaknite se s palube!«

Vsi, kar jih ni streglo pri škripcu, so odskočili. Še en obrat, in ujetnika so s kavli potegnili nad palubo ter ga spustili nanjo.

Morski pes je za trenutek negibno obležal, kakor bi se čudil, da ga ne obdaja več domača moka, potem pa se je vrgel na prednji gradič, kjer ga je pričakovalo nekaj mož s puškami. V naslednjem hipu se je zagnal proti ograji, trudeč se, da bi jo predrl.

Njegov silni rep je tako besno udrihal po palubi, da je bilo slišati kakor pokanje pušk.

Mnogo svinčenk ga je bilo predrla, a vendar še ni bil mrtev, kajti te morske pošasti so neverjetno trdožive.

Še enkrat je poskusil pregrizniti verigo, nato je bruhnil za pol sodca krvi.

Bil je mrtev.

Sultan je z živahno radovednostjo ogledoval pošast. Veselo si je mel roke in mrmral:

»Moji dragi rumeni podložniki bodo zadovoljni z menoj. To je bogme knežji dar, obilno vreden njihovega dragulja.«

»Videti je, da le ni tako neumen, kakor sem mislil,« je sam pri sebi menil Yanez, ki je slišal njegove besede. »Pazimo se torej.«

7. poglavje

Jahta križari

Pod šotorno plahoto, ki je bila razpeta na zadnji palubi, so sedli sultan, njegovo spremstvo, lepa Nizozemka in Yanez za mizo, da bi izpraznili zadnje steklenke šampanjca.

Kipeče vino, ki ga ni še nikoli pil, je kmalu spravilo sultana v dobro voljo.

Morje se je lesketalo v solčnih žarkih, kakor da bi gorelo.

Na vzhodu se je razločno črtala bornejska obala, na severu pa si lahko s prostim očesom spoznal obrise radževskega otoka.

»Res mislite pluti tako daleč, milord?« je vprašal sultan. »Prepozno se bomo vrnili.«

»Pokazati hočem gusarjem vašo zastavo. Glejte jo, kako plapolja na glavnem jamboru,« je Yanez odvrnil.

»Ljubše bi mi bilo, če bi preložili to stvar na kak drug dan.«

»Zdaj, ko se Balak že vidi?«

»Bojim se, da se spuščamo v nevarno pustolovščino, milord.«

»Pred polnočjo bomo spet v Varauniju.«

Yanez je bil vzel daljnogled in ga nameril na otok.

Obe bregu je videl mnogo práhov in džunk.

»Pripravite se za boj!« je kriknil. »Mati, ustrelite s topom. Radoveden sem, koliko bo zalego. Pokažimo nepridipravom, da je sultanovega potrpljenja konec.«